

RWS INFORMATIE

Nota van Antwoord Besluit verlenging en wijziging Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied

Zienswijzen op het Ontwerpbesluit verlenging en wijziging Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied

Datum	9 februari 2024
Versie	1.0
Status	DEFINITIEF

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat Midden-Nederland
Auteur	Team Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied Rijkswaterstaat Midden-Nederland
Informatie	
Telefoon	
Mobiel	
E-mail	Natura2000IJsselmeergebied@RWS.nl
Datum	9 februari 2024
Versie	1.0
Status	DEFINITIEF

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1.	Toelichting op het besluit	4
1.1.1.	Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023	4
1.1.2.	Besluit verlenging en wijziging Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023	4
1.1.3.	Relatie met actualisatie Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023	5
1.2.	De gevolgde procedure	5
2	Zienschijzen	6
2.1.	Overzicht ingediende zienschijzen	6
2.2.	Zienschijzen per nummer	7
2.2.1.	Zienschijze 01 - Registratienummer: 97661336	7
2.2.2.	Zienschijze 02 - Registratienummer: 97712066	10
2.2.3.	Zienschijze 03 - Registratienummer: 97721471	11
2.2.4.	Zienschijze 04 - Registratienummer: 97739938	14
2.2.5.	Zienschijze 05 - Registratienummer: 97741638	48
3	Wijzigingen op het Ontwerpbesluit verlenging en wijziging Natura 2000 IJsselmeergebied 2017-2023	51
3.1.	Wijzigingen in het besluit	51
3.1.1.	Wijziging 1: Aalvisserij	51
3.1.2.	Wijziging 2: Aaskuilvisserij	52
3.2.	Wijzigingen in de toelichting	52
3.2.1.	Wijziging 1: Kitesurflocatie Hemmeland	52
3.2.2.	Wijziging 2: Aalvisserij	52
3.2.3.	Wijziging 3: Aaskuilvisserij	53

1 Inleiding

Deze nota van Antwoord hoort bij de ingekomen zienswijzen op het Ontwerpbesluit verlenging en wijziging Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. De minister van Infrastructuur en Waterstaat geeft met deze nota, mede namens de minister voor Natuur en Stikstof, de staatssecretaris van Defensie en de Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Flevoland, Fryslân, Overijssel, Utrecht en Gelderland, antwoord op de zienswijzen die zijn ingediend op het ontwerpbesluit.

In het laatste hoofdstuk van dit rapport vindt u een overzicht van welke wijzigingen in het besluit worden doorgevoerd naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen.

1.1. Toelichting op het besluit

1.1.1. *Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023*

Het IJsselmeergebied kenmerkt zich door rust, ruimte en een rijke natuur. Een aantrekkelijk gebied om te wonen, werken en recreëren. Om dit te behouden zijn in het IJsselmeergebied zes Natura 2000-gebieden aangewezen (Eemmeer & Gooimeer Zuidoever, IJsselmeer, Ketelmeer & Vossemeer, Markermeer & IJmeer, Veluwerandmeren en Zwarte Meer). In het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 is voor deze zes gebieden opgenomen welke natuurwaarden in het gebied behouden of hersteld moeten worden en welke maatregelen daarvoor nodig zijn. Ook zijn in het beheerplan voor een aantal activiteiten vrijstellingen opgenomen van de vergunningplicht Wet natuurbescherming¹. Het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 heeft een looptijd tot 20 maart 2024.

1.1.2. *Besluit verlenging en wijziging Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023*

Met het 'Besluit verlenging en wijziging Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023' wordt de looptijd van het Beheerplan verlengd met de wettelijk toegestane termijn van maximaal 6 jaar. Tegelijkertijd met de verlenging worden met het besluit enkele wijzigingen in het beheerplan aangebracht. Deze wijzigingen betreffen enkele correcties en een aantal aanpassingen van de in het Beheerplan opgenomen vrijstellingen van de vergunningplicht Wet natuurbescherming.

Ten behoeve van de verlenging is beoordeeld² of de in het beheerplan opgenomen vrijstellingen van de vergunningplicht Wet natuurbescherming gecontinueerd kunnen worden. Hiervoor is beoordeeld dat verlenging van deze vrijstellingen niet leidt tot significant negatieve effecten op de aangewezen Natura 2000 doelsoorten of –habitats. Naar aanleiding van deze beoordeling is besloten enkele wijzigingen door te voeren in de vrijstellingen van de vergunningplicht Wet natuurbescherming.

¹ Onder art 11.18 Besluit activiteiten leefomgeving op grond van de Omgevingswet vergunningplicht voor Natura 2000-activiteiten.

² De beoordeling is te vinden in het rapport 'Ecologische beoordeling houdbaarheid vrijstellingen t.b.v. Ontwerpbesluit verlenging en wijziging N2000 Beheerplan IJsselmeergebied'. Het document staat op rwsnatura2000.nl onder 'documenten'.

1.1.3. *Relatie met actualisatie Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023*

De verlenging van het Beheerplan is een tussenstap naar de actualisatie van het beheerplan, die uiterlijk begin 2030 gereed moet zijn. Momenteel vinden de voorbereidingen voor deze actualisatie plaats, te beginnen met het uitvoeren van een ecologische evaluatie. Deze evaluatie vormt een belangrijke basis voor het opstellen van het nieuwe beheerplan.

Gebiedspartners en belanghebbenden zullen de komende jaren betrokken worden bij de actualisatie van het Beheerplan. Rijkswaterstaat zal daartoe, net als tijdens de uitvoering van het beheerplan 2017-2023, ook voor het nieuwe beheerplan een participatie- en communicatietraject opstellen. Dit om te borgen dat betrokkenen en belangstellenden tijdig en ook op verschillende momenten in het proces in de gelegenheid worden gesteld zowel informeel als formeel te participeren. De wijze waarop deze participatie vormt krijgt zal tijdig worden gecommuniceerd.

1.2. **De gevolgde procedure**

Conform de Wet natuurbescherming wordt het besluit tot verlenging en wijziging van het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied genomen door de minister van Infrastructuur en Waterstaat. Dit gebeurt met instemming van de mede bevoegde gezagen: de minister voor Natuur en Stikstof, de staatssecretaris van Defensie en Gedeputeerde Staten van de provincies waarin het Natura 2000-gebied is gelegen.

Voor het besluit tot verlenging en wijziging van het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 is gebruik gemaakt van de uitgebreide besluitvormingsprocedure conform [afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht](#). Het 'Ontwerpbesluit verlenging en wijziging Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023' lag van 25 oktober tot en met 5 december 2023 ter inzage. Het Ontwerpbesluit is hiertoe op de website van Platform Participatie gepubliceerd. Zienswijzen konden zowel mondeling, digitaal als schriftelijk worden ingediend.

Om het ontwerpbesluit kenbaar te maken zijn advertenties geplaatst in de Staatscourant en verschillende regionale bladen. Daarnaast zijn er verschillende digitale nieuwsberichten gepubliceerd waarin het ontwerpbesluit onder de aandacht gebracht is, onder ander op de website van Rijkswaterstaat. Tijdens de periode van ter inzage legging zijn twee digitale spreekuren gehouden, waarbij de mogelijkheid bestond om in gesprek te gaan over het besluit. Hier is door drie partijen gebruik van gemaakt.

Overgangsrecht Omgevingswet

Dit besluit valt onder de Wet natuurbescherming, aangezien het ontwerpbesluit is gepubliceerd voorafgaand aan inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Krachtens de Invoeringswet Omgevingswet hoofdstuk 4 (Stb. 2020, 172) geldt art. 4.4 (ambtshalve besluit met toepassing van afdeling 3.4 Awb): Als voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet voor een ambtshalve te nemen besluit, in casu voor het verlengings- en wijzigingsbesluit Beheerplan N2000 IJsselmeergebied, een ontwerp ter inzage is gelegd van een besluit op de voorbereiding waarvan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, blijft het oude recht (hier: Wet natuurbescherming) van toepassing.

In de Nota van Antwoord zijn voor de duidelijkheid zowel de wetsbepalingen geldend onder de Wet natuurbescherming als onder de Omgevingswet opgenomen.

2 Zienswijzen

Er zijn 5 zienswijzen op het ontwerpbesluit binnengekomen. In dit hoofdstuk vindt u de beantwoording van de zienswijze per indiener.

Naar aanleiding van de zienswijzen zijn het definitieve besluit en de toelichting op enkele punten aangepast ten opzichte van het ontwerpbesluit. De wijzigingen zijn opgenomen in hoofdstuk 3.

2.1. Overzicht ingediende zienswijzen

In onderstaande tabel zijn de binnengekomen zienswijzen benoemd met het bijbehorende registratienummer. Hierin is ook aangegeven welk nummer de zienswijze in deze nota heeft.

Registratienummer	Indiener	Zienswijzenummer in deze nota
97661336	Nederlandse Kitesurf Vereniging	01
97712066	VBC Randmeren	02
97721471	Nederlandse Vereniging Leveranciers van Bouwgrondstoffen (NVLB)	03
97739938	Vogelbescherming Nederland, Vereniging Natuurmonumenten en It Fryske Gea (verenigd in Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk)	04
97741638	Stichting Tot Behoud Visserij Nederland	05

De ingebrachte zienswijzen zijn in onderstaande tabellen ieder afzonderlijk behandeld. In de linker kolom van de tabel zijn de verschillende punten van elke zienswijze weergegeven. In de rechterkolom staat het antwoord op de punten van de zienswijze.

Vanwege de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG zijn alle reacties zonder persoonsnamen weergegeven. Namen van verenigingen of instanties worden wel vermeld. Eenieder die zijn eigen reactie wil terugvinden, kan dit doen middels het unieke registratienummer dat hierboven en in de ontvangstbevestiging na het indienen van de zienswijze is verstrekt.

In een aantal gevallen is een uittreksel uit het register van de Kamer van Koophandel bijgevoegd bij de zienswijze. Om redenen van diezelfde privacywetgeving zijn die bijlagen niet in deze nota opgenomen.

2.2. Zienswijzen per nummer

2.2.1. Zienswijze 01 - Registratienummer: 97661336

#	Ingebrachte zienswijze	Beantwoording
1	Zienswijze van de Nederlandse Kitesurf Vereniging op het ontwerpbesluit voor de verlenging en wijziging van het beheerplan Natura 2000 IJsselmeergebied.	Dank voor uw inbreng.
2	De balans tussen de natuurwaarde en recreatief gebruik door kitesurfers van het gebied vinden wij belangrijk. Daarom is het goed dat er weloverwogen plannen voor en besluiten over het beheer van het gebied zijn vastgelegd in het beheerplan.	Wij zijn het met u eens dat een goede balans tussen de natuurwaarde en recreatief gebruik door onder meer kitesurfers van belang is. In het beheerplan staat aangegeven waar en in welke periode u kunt kitesurfen zonder vergunning Wet natuurbescherming ³ .
3	Aan de vrijstelling voor kitesurflocatie Kornwerderzand wordt de specifieke voorwaarde toegevoegd dat kitesurfen in dit gebied alleen is toegestaan in de periode tussen 1 mei en 1 oktober. Zienswijze: die periode komt overeen met de periode die is getoetst in de NEA. Hier had ook een toetsing van het gehele jaar gedaan kunnen worden.	Voor het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 is kitesurflocatie Kornwerderzand getoetst ⁴ voor de beperkte tijdsperiode waarin kitesurfen hier toegestaan was, namelijk van 1 mei tot 1 oktober. Bij de verlenging is beoordeeld of de vrijstelling voor kitesurfen in de getoetste periode verlengd kon worden. Voor het jaarrond gebruik van deze kitesurflocatie is een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit nodig. Met een Passende Beoordeling moet u onderbouwen dat er bij jaarrond gebruik van deze locatie geen sprake is van aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied (gelet op de doelstellingen en de staat van instandhouding).
4	Aan de vrijstelling voor kitesurflocatie Makkum Noordstrand wordt de specifieke voorwaarde toegevoegd dat kitesurfen in dit gebied alleen is toegestaan in de periode tussen 1 oktober en 1 mei. Zienswijze: die periode komt overeen met de periode die is getoetst in de NEA. Hier had ook een toetsing van het gehele jaar gedaan kunnen worden.	Zie vorige antwoord. Voor de kitesurflocatie Makkum is de toetsing voor het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 uitgevoerd voor gebruik in de periode tussen 1 oktober en 1 mei.

³ Vanaf 1 januari 2024 omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit onder art 5, lid 1 van de Omgevingswet.

⁴ Deze toetsing is vastgelegd in de t.b.v. het beheerplan opgestelde Voortoets en Nadere Effectanalyse fase 1 en fase 2.

5	<p>De vrijstelling voor de kitesurflocatie Hemmeland wordt uit het beheerplan verwijderd omdat deze locatie zich bevindt in de nabijheid van een belangrijk verstoringsgevoelig rustgebied voor vogels.</p> <p>Zienswijze: dat is niet de reden, want een onderbouwing met een effectanalyse ontbreekt hiervoor. De gemeente wilde deze plek, open van jul t/m sept, niet ontwikkelen. Verder vonden RWS en natuurorganisaties deze plek ongelukkig gekozen. Omdat provincies FR/NH en FL met ons hebben afgesproken te helpen bij onderzoeken nieuwe locaties, zijn we enkele jaren geleden akkoord gegaan met het nieuw ontwikkelen van deze plek. Zie ook: https://www.flevoland.nl/getmedia/844e4d84-4aaa-446c-abda-29833d02febf/2820383-Toekomstbeeld-kitesurfen-IJsselmeergebied-rapport.PDF</p>	<p>In het 'Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied' staat dat kitesurflocatie Hemmeland zal sluiten. Het Toekomstbeeld Kitesurfen benoemt daarbij dat deze locatie niet past bij de natuurwaarden op deze plek in de Gouwzee; het is een verstoringsgevoelig gebied.</p> <p>Om beter aan te sluiten op het Toekomstbeeld Kitesurfen, zal de toelichtende tekst bij het besluit aangepast worden naar:</p> <p>"Kitesurfen is op deze locatie momenteel niet toegestaan op grond van het Binnenvaart Politie Reglement. In samenspraak met de Nationale Kitesurfvereniging is de locatie in het 'Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied' (2021) al als 'te sluiten locatie' benoemd, aangezien de locatie niet past bij de natuurwaarden op deze plek in de Gouwzee en het hier aanwezige verstoringsgevoelige gebied. De vrijstelling voor deze locatie wordt daarom uit het beheerplan verwijderd."</p>
---	---	--

<p>6</p>	<p>b. Onjuistheden in het beheerplan over beperking in tijd voor kitesurfen in Schellinkhout en Edam.</p> <p>Het volgende (rode tekst) staat onjuist in het Natura 2000 Ontwerpbeheerplan IJsselmeergebied 2016-2021 - Markermeer & IJmeer pagina 32</p> <p><i>5.1 Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten zonder specifieke voorwaarden Voor bepaalde activiteiten geldt het beheerplan als vrijstelling van de vergunningplicht zonder dat specifieke voorwaarden nodig zijn. Voor deze activiteiten geldt de generieke voorwaarde dat de activiteiten niet in betekenende mate mogen wijzigen. Aard en omvang, locatie en tijdstip, frequentie en duur van de activiteiten moeten blijven voldoen aan de getoetste situatie (referentie 4). Het gaat hierbij om:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Baggeren (havens, sluizen, vaargeul en toegangsheuvelen jachthavens).</i> • <i>Evenementen (visserijdagen, zeilwedstrijden, roeiwedstrijden en strandactiviteiten).</i> • <i>Kitesurfen (buiten de wintermaanden) in de gebieden Schellinkhout (Hoornse Hop) en Edam.</i> <p>Uit de volgende tekst blijkt dat kitesurfen in zowel Schellinkhout als Edam Noord jaarrond kan worden toegestaan (wat ook praktijk is).</p> <p><u>Schellinkhout</u>: Bron: Witteveen+Bos RW1664-153 Nadere Effectenanalyse huidige activiteiten IJsselmeergebied definitief 03 d.d. 28 december 2011 pagina 27</p> <p>3.4.3. Markermeer en IJmeer</p> <p>tabel 3.4. Resultaat beoordeling kite- en windsurflocaties (huidig gebruik en autonome ontwikkeling) in het Markermeer en IJmeer in het kader van de NEA. Voor andere locaties is in de Voortoets al aangegeven dat ze vooralsnog in het Beheerplan kunnen worden opgenomen. Kitesurfen is alleen getoetst voor de periode waarin het in de huidige situatie is toegestaan of plaatsvindt (geel of rood gekleurde cellen). Geel, activiteit heeft in deze maanden mogelijk een klein negatief effect op een of meerdere IHD, maar deze zijn zeker niet significant. Rood: significante gevolgen van activiteit kunnen niet worden uitgesloten, mitigatie onderzoeken</p> <table border="1" data-bbox="354 1720 890 1809"> <thead> <tr> <th></th> <th>Kiten apr/jun</th> <th>juli/aug</th> <th>sept/okt</th> <th>nov/maa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Schellinkhout</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Warder</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Hemmeland</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Muiderberg</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Edam Noord Bron: Witteveen+Bos, RW1664-237/strg/028 definitief d.d. 20 december 2011, Nadere effectenanalyse huidige activiteiten IJsselmeergebied fase II Edam (locatie niet in eerste fase van NEA getoetst) Bij Edam bestaan nu twee kitesurfzones (in gebruik na 1 oktober 2005): noord</p>		Kiten apr/jun	juli/aug	sept/okt	nov/maa	Schellinkhout					Warder					Hemmeland					Muiderberg					<p>U verwijst naar een tekst uit het Natura 2000 Ontwerpbeheerplan IJsselmeergebied 2016-2021. In het definitieve beheerplan is deze tekst naar aanleiding van ingebrachte zienswijzen aangepast. In het definitieve beheerplan staat dat een vrijstelling van de vergunningplicht zonder specifieke voorwaarden geldt voor "Kitesurfen in de gebieden Schellinkhout en Edam-Noord". Dit betekent dat op deze locaties kitesurfen als Natura 2000-activiteit onder de Omgevingswet⁵ jaarrond is toegestaan. Dit is in lijn met de Nadere effectenanalyse die voor het beheerplan is opgesteld. Met de verlenging blijft deze vrijstelling ongewijzigd.</p>
	Kiten apr/jun	juli/aug	sept/okt	nov/maa																							
Schellinkhout																											
Warder																											
Hemmeland																											
Muiderberg																											

	<p>respectievelijk zuid van de haven. Voor de zuidelijke locatie is een Binnenvaart Politie Reglement (BPR) vergunning niet waarschijnlijk, deze locatie vervalt daarom. Voor de noordelijke locatie vormt kitesurfen geen belangrijke belemmering voor IHD: het kiten vindt weliswaar plaats aan de zuidrand van een belangrijk gebied voor IHD (kustzone voor Polder Zeevang), maar de verstoringzone overlapt ruimtelijk maar in zeer beperkte mate en dan alleen in het winterhalfjaar (cf. Aarts & Grandiek 2010). Kitesurfen kan op deze locatie jaarrond worden toegestaan en kan als zodanig in het beheerplan worden vrijgesteld van vergunningplicht.</p>	
--	---	--

2.2.2. *Zienswijze 02 - Registratienummer: 97712066*

#	Ingebrachte zienswijze	Beantwoording
1	<p>Namens de VBC Randmeren wil ondergetekende 'voorzitter van de VBC Veluwe randmeren en zuidelijke randmeren' voorzitter van de VBC Veluwe randmeren en zuidelijke randmeren naar aanleiding van het voorgenomen verlenging Natura 2000 beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 het volgende willen opmerken.</p>	<p>Dank voor uw inbreng.</p>
2	<p>Aan de vrijstelling voor de aal visserij wilt u als voorwaarde toevoegen dat bij gevangen vogelslachtoffers als gevolg van de aal visserij een melding moet worden gemaakt. Als VBC voorzien we echter dat er geen melding bij u zal binnen komen. Op de randmeren wordt met aalhuizen gevist, In huizen zijn tot op heden geen tot nagenoeg geen vogels gevangen. Een melding zal dan ook uitblijven, wat bij u zeker vraagteken op zal roepen.</p>	<p>De vrijstelling voor de aalvisserij wordt in het definitieve besluit beperkt tot de aalvisserij met grote fuik, schietfuik en kisten. Bij de vrijstelling voor deze vormen van aalvisserij wordt geen voorwaarde opgenomen dat er melding moet worden gedaan van vogelslachtoffers.</p>
3	<p>Om misverstanden te voorkomen, vragen wij u dan ook om deze verplichting uit de vergunning te laten. Een noodzaak van de verplichting is niet aanwezig</p>	<p>Een antwoord op dit punt treft u aan bij punt 2 van uw zienswijze.</p>

⁵ Voor 1 januari 2024 betrof het een activiteit die middels de vrijstelling jaarrond was toegestaan op grond van de Wet natuurbescherming.

4	Mogelijk dat deze regel voortkomt uit de nettenvisserij op het IJsselmeer, waar in sommige gevallen wel vogels worden gevangen. Echter is dit een heel andere soort visserij dan fuikenvisserij.	Van de visserij met staand want is bekend dat hierbij vogelslachtoffers vallen. Deze activiteit is daarom vergunningplichtig voor de Wet natuurbescherming ⁶ . In de verleende vergunning Wet natuurbescherming voor deze activiteit is een rapportageverplichting opgenomen voor bijvangsten van vogels. Zoals bij punt 2 van uw zienswijze reeds is aangegeven, zal er in het definitieve besluit voor de verlenging en wijziging van het beheerplan geen meldingsplicht voor vogelslachtoffers worden toegevoegd aan de vrijstelling voor de aalvisserij met grote fuiken, schietfuiken en kisten.
5	Hopelijk kunt u rekening houden met dit verzoek. Graag wil ik dit eventueel toelichten	Dank u voor uw aanbod om uw zienswijze toe te lichten. We hopen dat deze reactie verheldert hoe wij er naar kijken. Voor een eventueel gesprek kunt u contact opnemen met Natura2000IJsselmeergebied@RWS.nl .

2.2.3. *Zienswijze 03 - Registratienummer: 97721471*

#	Ingebrachte zienswijze	Beantwoording
1	<p>Namens de Nederlandse Vereniging van Leveranciers van Bouwgrondstoffen (NVLB), die o.a. alle zandwinners in het IJsselmeer vertegenwoordigt, willen wij onze bezwaren uiten tegen het 'Ontwerpbesluit verlenging en wijziging Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023'.</p> <p>Wij begrijpen dat de huidige beheersplannen verlengd moeten worden vanaf maart 2024 voor 6 jaar. Echter, buiten de voorgestelde aanpassingen roept deze verlenging bij ons enkele vragen op:</p>	Dank voor uw inbreng.

⁶ Vanaf 1 januari 2024 een vergunningplichtige Natura 2000-activiteit onder art 5.1 lid 1 van de Omgevingswet.

2	<p>1. Aanpassing van de kaders voor vergunningverlening.</p> <p>Het toetsingskader voor zandwinning en bijbehorende kaartjes zijn niet meer actueel. Aanpassing is gewenst op basis van de "Kaart 23, Overzichtskaart IJsselmeergebied", blz 261, van het vastgestelde Nationaal Water Programma 2022-2027, als van de vastgestelde Nationale Omgevingsvisie, (NOVI) blz. 66 Hoofdvaarwegennet (binnenvaart).</p>	<p>In het beheerplan zijn toetsingskaders opgenomen. In de inleiding hiervan is aangegeven dat de toetsingskaders een richtlijn en hulpmiddel zijn voor zowel de initiatiefnemers als voor het bevoegd gezag. De toetsingskaders zijn te gebruiken als checklist die minimaal moet worden doorlopen bij vergunningverlening voor toekomstige activiteiten. Van een toetsingskader kan bij vergunningverlening door het bevoegd gezag voor Natura 2000-activiteiten onderbouwd worden afgeweken.</p> <p>De figuren en kaarten die zijn opgenomen gelden ter illustratie en hebben geen formele status.</p> <p>In het "Toetsingskader zandwinning en nuttig toepassen van sediment" is in paragraaf 2.2 de verwachting benoemd dat op alle door de beroepsscheepvaart gebruikte vaarroutes het bodemleven zeer slecht is ontwikkeld vanwege opwoeling. Daarbij is gesteld dat ingrepen ter plekke van de vaarroutes altijd slechts tijdelijk of lokaal effect zullen hebben en dat zandwinning op deze locaties daarom waarschijnlijk kan worden toegestaan.</p> <p>Dit uitgangspunt biedt ons inziens voldoende duidelijkheid over de kans voor zandwinning binnen de door de beroepsscheepvaart gebruikte vaarroutes. Het kader biedt daarnaast voldoende afwegingsruimte aan het bevoegd gezag voor deze Natura 2000-activiteit. De kaarten worden met de verlenging daarom niet aangepast.</p>
3	<p>2. Verlenging en Integratie met Toekomstig Zandwinbeleid:</p> <p>Het is cruciaal om te evalueren hoe het beheerplan zich verhoudt tot het nieuwe zandwinbeleid, zoals zal worden vastgesteld in 2025 in relatie tot de geldigheid van de beheersplannen tot 2030. De vraag is: Hoe wordt het in ontwikkeling zijnde zandwinbeleid 2025-2050 voor het IJsselmeer geïntegreerd in het verlengde beheersplan? Als zandwinners vinden we het van groot belang dat we in een vroeg stadium betrekken worden bij dit proces.</p>	<p>Ter onderbouwing van het nieuwe zandwinbeleid wordt een planMER inclusief Passende Beoordeling opgesteld. Hierin worden de milieueffecten van het nieuwe beleid getoetst. Op basis van de uitkomsten hiervan en de inhoud van het vernieuwde zandwinbeleid wordt nagegaan of het nodig is het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied hier tussentijds op aan te passen.</p>

4	<p>3. Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2 en KRW-eisen waterkwaliteit:</p> <p>De Kaderrichtlijn Water (KRW), met hun achterliggende eisen aan de kwaliteit van het water van de EU stelt dat lidstaten hun waterlichamen in 2027 in een 'goede' staat moeten hebben. Met name de gestelde maximale eisen aan nitraat en fosfaat bijten met de gestelde instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000 gebieden. Er lijken ook geen voorafgaande onderzoeken aam ten grondslag te liggen of de KRW-elsen passend zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen.</p> <p>Als straks het aangevoerde water (dat aan de KRW-eisen voldoet) van onvoldoende voedselwaarde is voor de onderwaterecologie en daarmee doelstellingen hoe denkt RWS-MN dit te gaan oplossen zonder dat er extra eisen aan o.a. zandwinning zal worden opgelegd, voor de instandhoudingdoelen.</p>	<p>De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is leidend voor het realiseren van een goede ecologische en chemische toestand van het IJsselmeergebied. In het kader van de KRW worden doelen gesteld en maatregelen genomen om het water van het IJsselmeergebied ecologisch en chemisch te verbeteren. Hierdoor is de waterkwaliteit in beweging: de nutriëntenaanvoer uit de rivieren daalt en het doorzicht wordt groter. Dit heeft invloed op de aanwezigheid van waterplanten, bodemfauna en vis en daarmee op de voedselbeschikbaarheid van diverse watervogels.</p> <p>In het kader van onder andere de KRW, Natura 2000 en Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) worden diverse maatregelen getroffen die onder andere bijdragen aan de natuurlijke productiviteit van het watersysteem. Het gaat hierbij om het verbeteren van migratievoorzieningen, paai- en schuilplekken voor vis, de aanleg van rietmoerassen, de realisatie van meer natuurlijke land-waterovergangen, het creëren van verbindingen met het achterland, het voeren van een natuurlijker peilbeheer en de verduurzaming van de visserij.</p> <p>In de ecologische evaluatie, die wij uitvoeren voor het nieuwe beheerplan, wordt gekeken naar de verschillende factoren die van invloed zijn op de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. Daarbij kijken wij o.a. naar de aanwezigheid van voedingsstoffen en de invloed hiervan op de voedselbeschikbaarheid voor watervogels. Voor het opstellen van het nieuwe beheerplan gebruiken wij deze inzichten. Dan wordt beslist of het nodig en mogelijk is om aanvullende maatregelen te nemen gericht op de voedselbeschikbaarheid voor vogels, ten behoeve van het behalen van de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen.</p>
---	---	--

5	<p>4. Respons op onvoldoende aanwezigheid van fauna:</p> <p>Indien de voedselvoorwaarden in het gebied op het beoogde instandhoudingsniveau zijn, maar er toch door autonome ontwikkelingen, onvoldoende aantrekking van vogels en vissen in het IJsselmeer is, maar wel op andere locaties aanwezig zijn, wat zijn dan de gevolgen voor de gebruikers in het IJsselmeergebied? Komen er dan o.a. vrijstellingen voor de NB-vergunning aanvragen?</p>	<p>In de ecologische evaluatie, die wordt uitgevoerd voor het nieuwe beheerplan, worden de doelstellingen per gebied ook in het perspectief van de landelijke doelstellingen geplaatst. Voor het nieuwe beheerplan, dat uiterlijk begin 2030 gereed moet zijn, zal worden beoordeeld of er aanvullende maatregelen nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen te behalen. Ook wordt voor het nieuwe beheerplan nagegaan óf en welke activiteiten vrijgesteld kunnen worden van de vergunningplicht voor Natura 2000-activiteiten en onder welke voorwaarden dit kan. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de op dat moment meest actuele kennis.</p>
6	<p>Welke stappen worden er gezet om de KRW-eisen Europees aan te passen voor het behalen van de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen in het IJsselmeergebied?</p>	<p>Het beheerplan gaat niet over de geldende KRW eisen. Zie voor de relatie tussen de KRW en Natura 2000 het antwoord op punt 4 van deze zienswijze.</p>
7	<p>Wij hopen op een constructieve dialoog over deze punten, om zo te zorgen voor een duurzaam evenwicht tussen natuurbehoud en economische activiteiten in het IJsselmeergebied.</p>	<p>Ook wij streven naar een duurzaam evenwicht tussen natuurbehoud en economische activiteiten in het IJsselmeergebied. Daarom besteden wij veel aandacht aan het verlengen en actualiseren van het beheerplan. Bij de actualisatie van het beheerplan zal een uitgebreid stakeholderproces worden doorlopen, waar ook u uw visie kunt inbrengen.</p>

2.2.4. *Zienswijze 04 - Registratienummer: 97739938*

#	Ingebrachte zienswijze	Beantwoording
1	<p>Vogelbescherming Nederland, Vereniging Natuurmonumenten en It Fryske Gea (verenigd in Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk) geven hiermee onze zienswijze op het Ontwerpbesluit verlenging en wijziging Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017–2023, zoals gepubliceerd in de Staatscourant van 24 Oktober 2023.</p>	<p>Dank voor uw gezamenlijke zienswijze.</p>

2	<p>We betreuren het feit dat er in de afgelopen periode nog geen evaluatie is afgerond waardoor we nu voor een verlenging staan, in plaats van een nieuw beheerplan. Het feit dat u de moeite neemt om de eerste beheerplannen nu wel grondig te evalueren ondersteunen wij van harte. Het waren de eerste beheerplannen dus er valt veel van te leren en aan te passen. <u>Wij waarderen het zeer dat u ons hierbij betrokken heeft. Wij horen graag hoe ervoor wordt gezorgd dat de evaluatie en aanpassing van het beheerplan in de komende periode daadwerkelijk plaats zal vinden.</u> Dit was namelijk in de vorige beheercyclus ook al toegezegd maar dat is vervolgens niet uitgevoerd. Ook begrijpen wij, dat zo lang deze evaluatie niet afgerond is, u niet genegen bent om nieuwe beheerplannen op te gaan stellen. Maar wij vinden anderzijds dat het besluit geen recht doet aan het feit dat er veel ontwikkelingen hebben plaatsgevonden, dat doelen nog (lang) niet gehaald worden, dat de eerste beheerplannen vaak onvoldoende concreet waren en dat sommige ingrepen niet kunnen wachten op een nieuw beheerplan maar nu reeds actie verlangen.</p>	<p>De looptijd van het eerste beheerplan is te kort gebleken om de hierin opgenomen maatregelen allemaal uit te kunnen voeren. Op dit moment werken wij nog aan de uitvoering van een deel van de maatregelen uit het beheerplan, waaronder het instellen van de in het beheerplan benoemde Toegangsbeperkingsbesluiten. De ecologische evaluatie is inmiddels opgestart. In 2024 starten we met het opstellen van het nieuwe beheerplan.</p> <p>In de eerste beheerplanperiode lag de nadruk op het tegengaan van achteruitgang⁷. De komende beheerplanperiode(n) zal RWS met de medebevoegde gezagen toewerken naar het bereiken van de doelen. Uitgangspunt hierbij is dat het nieuwe beheerplan zorgvuldig - op basis van de laatste onderzoeken en beschikbare monitoringsgegevens - wordt opgesteld. Hiermee is het mogelijk om goede uitspraken te doen over de staat van de te beschermen soorten en habitats en de hieraan ten grondslag liggende factoren. Op basis hiervan kunnen vervolgens aanvullende maatregelen worden opgenomen in het nieuwe beheerplan.</p> <p>Het opstellen van het nieuwe beheerplan gebeurt in nauw overleg met de verschillende samenwerkingspartners. Daarbij maken we graag gebruik van uw betrokkenheid en expertise.</p>
3	<p>De zienswijze richt zich zodoende op de verlenging van het huidige beheerplan en een aantal thema's waarvan wij hadden gehoopt dat die al in de beheerplanperiode vanaf 2024 zouden zijn opgenomen maar waarvan we nu in ieder geval willen benadrukken dat zij in het nieuwe beheerplan worden opgenomen.</p>	<p>Wij danken u voor uw betrokkenheid en hechten waarde aan zowel uw reactie op de verlenging als de punten die u ingebracht heeft als inbreng richting het nieuwe beheerplan.</p>

⁷ [Kamerstuk 32670, nr. 24 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

4	<p>We richten ons met name op de verlenging van vrijstellingen van de vergunningplicht die in het beheerplan zijn opgenomen. Wij zijn van mening dat deze vrijstellingen ten onrechte worden verlengd, omdat niet met zekerheid is aangetoond dat deze activiteiten geen significante effecten veroorzaken. Daarmee is niet voldaan aan de toepasselijke vereisten die voortvloeien uit de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Algemene wet bestuursrecht (Awb).</p>	<p>Onze reactie op de verlenging van vrijstellingen van de vergunningplicht vindt u onder punt 9 van uw zienswijze.</p>
5	<p>Daarnaast richt onze zienswijze zich op een meer pro-actieve natuurbeschermers rol van de water- en natuurbeheerder in het gebied en de rol die het grootschalige en sterk veranderende Natura 2000 IJsselmeergebied speelt in Nederland. Een ecosysteem dat een verleden heeft als een zwaar eutroof en overbeviste afgesloten zeearm en nu beweegt naar een gezonder zoetwater laagland meer. Uitstel van het opstellen van een nieuw beheerplan dat kan....maar vergt wel een versnelling op andere vlakken. Een uitgesteld beheerplan maakt de natuur kwetsbaarder. We willen u dan ook oproepen om in het licht van dit uitgestelde beheerplan, meer vanuit het voorzorgprincipe te gaan handelen in relatie tot projecten die de natuur schade toe brengen.</p> <p>Daarnaast zijn heel veel acties en maatregelen zogenaamde 'No regret' maatregelen, ze moeten sowieso genomen worden. Hoe eerder maatregelen worden getroffen, hoe sterker de natuur erop reageert.</p> <p>Vertragen vergt straks een extra inspanning voor hetzelfde resultaat. En het gebied maakt een zeer sterke ontwikkeling door.</p>	<p>Rijkswaterstaat werkt op verschillende manieren aan het verbeteren van de natuur in het IJsselmeergebied. Wij streven naar het in samenhang uitvoeren van maatregelen voor Natura 2000, de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW). Voor het opstellen van het nieuwe beheerplan wordt gekeken welke aanvullende maatregelen nodig zijn voor het op termijn behalen van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen. Daarbij zal ook gekeken worden naar no-regret maatregelen die we op korte termijn nog kunnen uitvoeren. Een belangrijke basis voor het opstellen van het nieuwe beheerplan en het bepalen van zinvolle additionele maatregelen is de ecologische evaluatie die momenteel wordt uitgevoerd.</p> <p>U roept op om bij projecten die de natuur schade toebrengen meer te gaan handelen vanuit het voorzorgsprincipe. De bevoegde gezagen voor Natura 2000-activiteiten beoordelen projecten t.b.v. de vergunningverlening.</p> <p>Een passende beoordeling als basis voor de vergunningverlening moet aantonen dat er geen significant negatief effect optreedt op de Natura 2000 Instandhoudingsdoelstellingen. Deze beoordeling moet gebaseerd zijn op de meest actuele kennis die op het moment van beoordeling aanwezig is.</p> <p>Indien u twijfels heeft over de beoordeling van specifieke projecten, dan kunt u daarover contact leggen met het betreffende bevoegde gezag.</p>

6	<p>a. Met nadruk willen we aangeven dat de groene partijen verenigd in Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk de constructieve dialoog met Rijkswaterstaat (het ministerie van I&W) willen blijven voortzetten en in gezamenlijkheid constructief samenwerken om de Natura-2000 instandhoudings-doelen te halen en het gebied een robuustere natuurfunctie te geven.</p> <p>b. Wij willen graag betrokken zijn bij zowel de evaluatie van het huidige beheerplan als het opstellen van een nieuw beheerplan in de aankomende periode. We zien deze zienswijze als de start van een levend document om binnen zes jaar (het liefst eerder) tot een degelijk en goed nieuw Natura 2000-beheerplan te komen.</p>	<p>a. Wij zien de voordelen van het nauwe contact met de belangrijke stakeholders en kennishouders – zoals uw coalitie – in het gebied. We zetten het lopende contact dus zeker voort.</p> <p>b. Bij het opstellen van het nieuwe beheerplan, dat uiterlijk begin 2030 gereed moet zijn, betrekken wij u graag als belangrijke en belanghebbende stakeholder. Hoe wij dit aanpakken komt ook terug in het Participatieplan bij het nieuwe beheerplan. Wij nemen uw inbreng dan mee.</p>
7	<p>Tussentijds hopen we dat de maatregelen uit het huidige beheerplan worden uitgevoerd én, waar kan verbetering plaatsvindt in de monitoring, handhaving en uitvoering van no-regret maatregelen.</p>	<p>Zoals ook bij punt 2 benoemd zijn we aan de slag met de uitvoering van de maatregelen uit het eerste beheerplan.</p> <p>In de aanloop naar het nieuwe beheerplan zal ook worden bekeken of er aanpassingen nodig zijn in de monitoring en handhaving. Een belangrijke basis daarvoor is de ecologische evaluatie. Zoals ook bij punt 5 aangegeven, zal in het proces richting het nieuwe beheerplan worden gekeken welke aanvullende maatregelen nodig zijn voor het op termijn behalen van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen. Daarbij zal ook worden gekeken welke maatregelen no-regret zijn en op korte termijn kunnen worden uitgevoerd.</p>
8	<p>Verlenging van de vrijstellingen voldoet niet aan de wettelijke eisen Het is op grond van artikel 2.7 lid 2 Wnb verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Dit verbod is volgens artikel 2.9 lid 1 Wnb niet van toepassing op projecten die zijn beschreven in en worden gerealiseerd overeenkomstig een beheerplan, indien ten aanzien van het plan, althans het desbetreffende onderdeel, een passende beoordeling van projecten is uitgevoerd waaruit de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten, en het bestuursorgaan dat het</p>	<p>Een reactie op dit punt is opgenomen bij punt 9.</p>

<p>plan heeft vastgesteld tevens bevoegd is voor de verlening van een vergunning.</p> <p>Activiteiten kunnen derhalve in een beheerplan alleen worden vrijgesteld van de vergunningplicht als significante effecten, al dan niet na mitigatie, met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Daarvoor is vereist dat er op basis van de passende beoordeling (cumulatieve effecten mede in aanmerking genomen) geen redelijke wetenschappelijke twijfel bestaat dat het project geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van de betrokken gebieden. Indien die twijfel wel bestaat, moet de vrijstelling niet worden verleend (voorzorgsbeginsel).</p> <p>De minister stelt in een brief naar de Tweede Kamer dat "Bij verlenging van de beheerplannen beoordeelt Rijkswaterstaat of de eerdere effectbeoordelingen nog actueel genoeg zijn om de vergunningsvrijstellingen te kunnen dragen voor de onderwerpen waarvoor LNV bevoegd gezag is. LNV toetst dit." Bij verlenging van het beheerplan moet het bevoegd gezag (Rijk of provincie) derhalve toetsen en beoordelen of de eerdere effectbeoordelingen nog actueel genoeg zijn om de vergunningsvrijstellingen te kunnen dragen. Die vrijstellingen zijn gebaseerd op passende beoordelingen die mogelijk verouderd zijn of incompleet, bijvoorbeeld omdat de activiteit is gewijzigd of aanzienlijk is toegenomen. Het is dan de vraag of de passende beoordeling nog steeds de vereiste zekerheid verschaft dat significante effecten zijn uitgesloten. Dit betekent dat alleen op grond van een actuele natuurtoets deze activiteiten opnieuw mogen worden vrijgesteld van de vergunningplicht en zo ja onder welke voorwaarden, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied.</p> <p>Net als bij de verlenging van een vergunning moet de motivering van een verlenging van vrijstellingen voldoen aan strikte eisen. In beginsel is er een passende beoordeling nodig als de activiteiten en natuurwaarden in het eerste beheerplan voor zes jaar zijn beoordeeld. De bij beheerplan vrijgestelde activiteiten, zijn dat niet voor eeuwig maar voor de duur van het beheerplan. De toestemming moet dus vernieuwd worden. Dan geldt ook dat er opnieuw een passende beoordeling moet worden gemaakt. Steun hiervoor kan gevonden worden in het arrest</p>	
--	--

<p>Friends of the Irish Environment over de verlenging van een niet gebruikte vergunning, waarin het Europese Hof heeft vastgesteld:</p> <p>“dat het aan de bevoegde instantie staat om te beoordelen of voor een besluit tot verlenging van de aanvankelijk gestelde termijn voor de uitvoering van een project (...) waarvoor de oorspronkelijke vergunning is vervallen, de passende beoordeling van de gevolgen als bedoeld in artikel 6, lid 3, eerste volzin, van de habitatrichtlijn moet worden gemaakt en, in voorkomend geval, of deze beoordeling betrekking moet hebben op het gehele project of op een deel daarvan, waarbij in het bijzonder rekening moet worden gehouden met eventuele eerdere beoordelingen en met de ontwikkelingen in de relevante milieu- en wetenschappelijke gegevens, alsmede met eventuele wijzigingen van het project en het bestaan van andere plannen of projecten. Deze beoordeling van de gevolgen moet worden uitgevoerd wanneer op grond van de beste wetenschappelijke kennis ter zake niet kan worden uitgesloten dat dit project de instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken gebied in gevaar brengt. Een eerdere beoordeling van het project, die vóór de afgifte van de oorspronkelijke vergunning voor dat project werd gemaakt, kan dit risico alleen uitsluiten indien zij volledige, precieze en definitieve conclusies bevat die elke redelijke wetenschappelijke twijfel over de gevolgen van de werkzaamheden wegnemen, en mits de relevante milieu- en wetenschappelijke gegevens niet zijn veranderd, het project niet is gewijzigd en er geen andere plannen of projecten zijn.”</p> <p>De Raad van State heeft in een uitspraak van 15 december 2021 deze toetsingscriteria aangehaald bij de beoordeling van een verlenging van een vergunning:</p> <p>“Zoals de Afdeling heeft overwogen in 17.8 van de uitspraak van 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:71, volgt uit de rechtspraak van het Hof van Justitie dat de significantie van de gevolgen van activiteiten die alsnog door de verlenging van de geldigheidstermijn van een vergunning kunnen plaatsvinden op zichzelf beoordeeld moet worden. Uit die rechtspraak volgt ook dat een eerdere beoordeling van het project die voor de verlening van de eerdere vergunning werd gemaakt, kan worden gebruikt als die beoordeling definitieve</p>	
--	--

	<p>conclusies bevat die elke redelijke wetenschappelijke twijfel over de gevolgen van de werkzaamheden wegnemen, en mits de relevante milieu- en wetenschappelijke gegevens niet zijn veranderd, het project niet is gewijzigd en er geen andere plannen of projecten zijn (HvJ 9 september 2020, Friends of the Irish Environment Limited, ECLI:EU:C:2020:680, punt 59).”</p> <p>De vraag is derhalve of in dit geval de oorspronkelijke beoordeling(en) die is (zijn) opgesteld voor de vrijstellingen in het beheerplan de volledige, precieze en definitieve conclusies bevat die elke redelijke wetenschappelijke twijfel over de gevolgen van de werkzaamheden wegnemen, in het licht van relevante nieuwe milieu- en wetenschappelijke gegevens (waaronder ook de instandhoudingsdoelen en de mate waarin die bereikt worden, dan wel er sprake is van verslechtering), de wijziging van activiteiten en de effecten van andere plannen of projecten in de betreffende Natura 2000-gebieden.</p>	
9	<p>Omdat omstandigheden veranderen - het gebruik is gewijzigd of toegenomen dan wel er is sprake van negatieve vogeltrends - is een nieuwe beoordeling nodig op basis van recente gegevens. Dit geldt niet alleen voor de activiteiten die specifiek zijn opgenomen in de vrijstellingslijsten (al dan niet onder voorwaarden) maar ook voor activiteiten waarvan men destijds op grond van de voortoetsen heeft geoordeeld dat deze geen of verwaarloosbare negatieve effecten hadden voor de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen en zodoende niet specifiek zijn opgenomen op de vrijstellingslijsten. In het bijzonder denken wij bijvoorbeeld aan de verschillende recreatieve activiteiten in of direct grenzend aan de gebieden en waarvan de impact kan zijn gewijzigd door veranderingen in intensiteit en omvang (mogelijk meer recreanten/langer verblijf/effect seizoensverlenging), cumulatie-effecten en door gewijzigde inzichten m.b.t verstoring van vogels men nu tot een andere effectbeoordeling zou moeten komen.</p> <p>Voor een aantal activiteiten kan er zonder een actuele effecttoetsing niet vanuit worden gegaan dat deze geen significante effecten veroorzaken voor de betreffende</p>	<p>Ten behoeve van de verlenging is beoordeeld of de in het beheerplan opgenomen vrijstellingen van de vergunningplicht voor Natura 2000-activiteiten op grond van art 11.18 van het Besluit activiteiten leefomgeving⁸ kunnen worden gecontinueerd. Daarbij is gekeken of verlenging van deze vrijstellingen niet kan leiden tot significant negatieve effecten op de aangewezen Natura 2000 doelsoorten of -habitats.</p> <p>De beoordeling heeft plaatsgevonden door de onderbouwing voor de vrijstellingen in het lopende beheerplan te toetsen en daarbij te bepalen of de hierin benoemde gronden/argumenten de vrijstellingen nog steeds kunnen dragen bij een verlenging met maximaal 6 jaar. Hierbij is onder andere de informatie betrokken uit de ‘Inventarisatie bestaand gebruik IJsselmeergebied’, ‘Voortoets bestaand gebruik Natura2000 gebieden IJsselmeergebied’ en ‘Nadere effectenanalyse huidige activiteiten IJsselmeergebied fase I en fase II’. Bij deze beoordeling zijn ook nieuwe inzichten ten aanzien van het doelbereik betrokken, uit de Actualisatie Doeluitwerking</p>

⁸ Voor 1 januari 2024 ging het om vrijstellingen van de vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming.

<p>vogelsoorten. Er kan ook niet van worden uitgegaan dat deze activiteiten niet (mede) ten grondslag liggen aan de dalende trends voor de verschillende vogelsoorten, waardoor instandhoudingsdoelen niet gehaald worden. Deze activiteiten mogen daarom niet voor nog eens zes jaar worden vrijgesteld van de vergunningplicht, tenzij uit een nieuwe passende beoordeling blijkt dat significante effecten met zekerheid zijn uitgesloten.</p> <p>Wij constateren dat de verlenging van de vrijstellingen in het beheerplan niet voldoen aan bovenstaande eisen. Het ontwerpbesluit bevat namelijk geen motivering voor de verlenging van de daarin opgenomen vrijstellingen. Een nadere motivatie voor de verlenging van deze vrijstellingen van de vergunningplicht die (al dan niet onder voorwaarden) voor diverse activiteiten zijn opgenomen in de beheerplannen ontbreekt volledig. Dit is in strijd met de motiveringsvereisten die voortvloeien uit de Awb.</p>	<p>Vogelrichtlijnsoorten IJsselmeergebied 2020⁹. Ook actuele informatie over de effecten van de vrijgestelde activiteiten sinds de vaststelling van het beheerplan is in de beoordeling betrokken. Tenslotte is beoordeeld of de vrijgestelde activiteiten negatieve effecten kunnen hebben op de nieuw aangewezen habitats en habitatsoorten uit het "Wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden" uit 2022.</p> <p>In de meeste gevallen is geconcludeerd dat de aanwezige onderbouwing voldoende basis biedt om de vrijstellingen van de vergunningplicht Wet natuurbescherming (vanaf 1 januari 2024 omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit) met 6 jaar te kunnen verlengen zonder significant negatieve effecten op de aangewezen Natura 2000 doelsoorten of –habitats. In sommige gevallen is naar aanleiding van deze beoordeling besloten wijzigingen door te voeren in de vrijstellingen. Hierover heeft afstemming plaatsgevonden met de 8bevoegde gezagen voor de betreffende Natura 2000-activiteiten (de provincies en het ministerie van LNV). In de toelichting op het ontwerpbesluit is in tegenstelling tot wat u aangeeft wel gemotiveerd waarom vrijstellingen zijn gewijzigd dan wel zonder wijziging zijn verlengd. Deze toelichting is gebaseerd op de conclusies van de uitgevoerde beoordeling. Wij onderschrijven uw opvatting dan ook niet dat het ontwerpbesluit geen motivering bevat voor de verlenging van de vrijstellingen. Bij vragen over de uitgevoerde beoordeling kunt u contact met ons opnemen.</p> <p>U geeft aan dat er ook een beoordeling uitgevoerd had moeten worden van de activiteiten waarvan destijds op grond van de voortoetsen is geoordeeld dat deze geen of verwaarloosbare negatieve effecten hadden voor de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, maar die niet specifiek zijn opgenomen op de vrijstellingslijsten. Relevant hierbij is dat het daartoe bevoegde gezag in de zin van</p>
---	---

⁹ Van Rijn, S.H.M. & M.R. van Eerden 2021. Actualisatie Doeluitwerking Vogelrichtlijnsoorten IJsselmeergebied 2020. Deltamilieu Projecten Rapportnr. 2021-08

		<p>de Wet natuurbescherming¹⁰ (provincie/LNV) bepaalt of een activiteit al dan niet vergunningplichtig is. Dit oordeel vormt het uitgangspunt voor de vrijstellingen in het beheerplan. In het beheerplan kan, per definitie, geen vergunningplicht worden opgelegd ten aanzien van niet-vergunningplichtig 'bestaand gebruik'. In een beheerplan kan niet-vergunningplichtig gebruik ook niet vrijgesteld worden van de vergunningplicht.</p> <p>Als een activiteit niet is ingedeeld in categorie 1 of 2, dan is er dus geen sprake van een vrijstelling zoals bedoeld in artikel 2.9 1e lid Wet natuurbescherming¹¹. Mochten naar het oordeel van het bevoegd gezag deze activiteiten alsnog significante effecten kunnen veroorzaken, dan is er sprake van vergunningplicht. In het beheerplan moeten deze activiteiten dus als niet-vrijgesteld opgevat worden. Wel zijn in het beheerplan 'passende maatregelen' opgenomen om te voorkomen dat niet-vergunningplichtige activiteiten, al dan niet in combinatie met andere activiteiten, alsnog een verslechterend of significant verstorend effect hebben. Het gaat hierbij in het IJsselmeergebied met name om voorlichting en bewustwording van de recreatiesector en het nemen van toegangsbeperkende maatregelen. Als later blijkt dat een niet-vergunningplichtige activiteit, ondanks de passende maatregelen, toch significante effecten kan veroorzaken, dan maakt het bevoegd gezag (provincie/LNV) gebruik van haar aanschrijvingsbevoegdheid, in de zin van art 2.18 lid 1 en art 2.19 lid 5 Omgevingswet¹² om de betreffende activiteit alsnog als vergunningplichtig aan te merken.</p>
--	--	--

¹⁰ Vanaf 1 januari 2024 opgenomen in art 11,18 van het Bal o.g.v. de Omgevingswet

¹¹ Vanaf 1 januari 2024 opgenomen in de Omgevingswet

¹² Voorheen artikel 2.4 van de Wet natuurbescherming

10	<p>Stagnerend beheerplan versus ruimteclaims door grootschalige infrastructurele projecten</p> <p>Er wordt door verschillende partijen naar het IJsselmeer gekeken als een 'regenton' waarbij het oppervlak gebruikt kan worden voor zonnepanelen of zonneatollen. Zolang er geen holistische ecologische visie is op het gebied kunnen deze plannen niet juist beoordeeld worden. Vanuit de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag verwachten we dan ook een stellige houding. Als we niet goed weten hoe het huidige systeem ervoor staat, en we veel tijd nodig hebben om af te wegen welke activiteiten wel of niet in het gebied kunnen, dan is gedurende die periode een afweging over grootschalige zon blokkerende en ruimte innemende maatregelen niet mogelijk. Dat betekent een duidelijk 'NEE' tegen de plannen voor zonneatollen in de Wieringerhoek (die tevens toekomstige natuurontwikkeling remt in die regio). Hetzelfde geldt voor zandwinning voor de Friese kust. Tevens vallen hier de projecten in de Amsterdam Bay Area en de woningbouwplannen van Lelystand onder. <u>Graag zien we dat de consequentie van een stagnerend beheerplan ook betekent dat grootschalige ruimtelijke ingrepen niet vergund kunnen worden in de verlengingsperiode.</u></p>	<p>De bevoegd gezagen (provincies en LNV) beoordelen projecten t.b.v. de vergunningverlening voor Natura 2000-activiteiten. Zoals bij u bekend en bij punt 5 toegelicht zal daartoe uit een actuele passende beoordeling moeten blijken dat de plannen geen significant negatief effect hebben op de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen.</p>
11	<p>Noordse woelmuis Makkumer waarden</p> <p>Het gaat slecht met de landelijke staat van instandhouding van de Noordse woelmuis. Gelukkig komt deze soort nog voor op de Makkumer waarden. In het huidige beheerplan wordt zeer weinig aandacht aan deze soort besteed, monitoring, beheer en inrichting krijgen onvoldoende aandacht. Verlenging van het huidige beheerplan en wachten met actie ondernemen tot er een nieuw beheerplan is, zal waarschijnlijk te laat komen voor deze soort in dit gebied. <u>Wat gaat u doen om de populatie Noordse Woelmuizen op de Makkumer waarden veilig te stellen?</u></p>	<p>De noordse woelmuis leeft in de rietmoerassen langs de Friese IJsselmeerkust. De soort ondervindt in nattere omstandigheden minder last van concurrentie door andere soorten woelmuizen. Om de kwaliteit van het rietmoeras te verbeteren zijn in het Natura 2000 Beheerplan 2017-2023 maatregelen opgenomen bij de Makkumerwaarden. Er wordt hier ingezet op het verbreden en afvlakken van slootoevers, op dynamisch gefaseerd en ruimtelijk gedifferentieerd maaibeheer en op het hoog houden van de waterstand in het voorjaar tot ver in het broedseizoen. Dit zal leiden tot meer variatie, met zowel oud als jong riet. Hiermee wordt het leefgebied voor de noordse woelmuis versterkt. Uitvoering van deze maatregelen is momenteel in voorbereiding.</p>

<p>12</p>	<p>a) Landelijke doelen versus de aanwijzingsbesluiten</p> <p>Wij zien dat allerlei initiatieven worden getoetst aan de doelen uit de aanwijzingsbesluiten. Dit gaat over lokale initiatieven zoals fietspaden maar ook voor grootschalige planologische trajecten zoals de NRD 380 kV hoogspanningsverbinding Diemen – Ens. Juridisch gezien klopt dat. Maar wij zien anderzijds dat er profielendocumenten zijn, waarin landelijke doelen worden genoemd, welke nodig zijn voor een gunstige staat van instandhouding. Uiteindelijk moeten alle soorten en habitats in een gunstige staat van instandhouding verkeren. Uit deze profielendocumenten blijkt dat er voor een gunstige staat van instandhouding voor veel soorten meer nodig is, dan alleen het realiseren van de doelen uit de aanwijzingsbesluiten.</p> <p>b) Casus Instandhoudingsdoelen en Landelijke Staat van Instandhouding: Grote Karekiet</p> <p>Wij willen dit illustreren aan de hand van een voorbeeld. Hiervoor nemen we de grote karekiet.</p> <p>In het profielendocument van de grote karekiet lezen we dat een duurzame sleutelpopulatie van de grote karekiet ten minste 40 paren vereist. Voor een gunstige staat van instandhouding zijn op nationale schaal ten minste 20 sleutelpopulaties vereist. Dat komt neer op minimaal 800 paren. Op dit moment bedraagt de Nederlandse populatie 95-155 paar (2020-2022) (bron: SOVON). De staat van instandhouding is dus nog lang niet gunstig (en is zelfs beoordeeld als zeer ongunstig). Dit is niet alleen een Nederlands probleem. De Europese populatie nam over de hele periode 1970-2000 af. De staat van instandhouding van de Europese populatie geldt ook als ongunstig en afnemend.</p> <p>Wanneer alle doelen voor de grote karekiet uit de verschillende Natura 2000 aanwijzingsbesluiten gehaald zijn (gesommeerd is dat 241 paar), is er nog een grote restopgave (800-241) van 559 paar. Omdat uiteindelijk de gunstige staat van instandhouding moet worden bereikt, ligt het voor de hand om hier nu al rekening mee te houden. De huidige verspreiding van de grote karekiet en de doelen in de aanwijzingsbesluiten laten zien dat het IJsselmeergebied voor deze vogel het belangrijkste gebied is. Omdat de soort in</p>	<p>a) Zoals u zelf aangeeft richt het beheerplan zich op de doelen uit de aanwijzingsbesluiten. In de ecologische evaluatie wordt het doelbereik voor de habitattypen en/of soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen bepaald op basis van de Natura 2000 doelstellingen uit de aanwijzingsbesluiten en het "Wijzigingsbesluit Habitatrictlijngebieden vanwege aanwezige waarden" uit 2022. Daarnaast wordt in de evaluatie gekeken naar de relatieve bijdrage (en de trend daarin) van de verschillende gebieden aan de landelijke instandhoudingsdoelstelling. De minister van LNV is bevoegd de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende N2000-gebieden op basis van nieuwe kennis en informatie aan te passen. Deze procedure staat los van de vaststelling en verlenging van de Natura 2000 Beheerplannen.</p> <p>b) Grote karekieten broeden vooral in waterriet in het Zwarte Meer, Ketelmeer & Vossemeer en de Veluwerandmeren. Ongeveer 40% van de Nederlandse populatie broedt in deze gebieden. Na een aantal slechte jaren tussen 2006-2009 en sterk fluctuerende aantallen daarvoor werden tussen 2010 en 2015 nog relatief grote aantallen (40-60 broedparen) aangetroffen in de drie gebieden tezamen. Na 2015 is er een overall afname en zijn de aantallen waargenomen broedparen afgenomen tot de helft of een derde van de periode daarvoor (15-20 broedparen). De afname in Nederlandse kernpopulaties, waaronder de randmeren, wordt toegeschreven aan de afname van de omvang en de kwaliteit van waterrietkragen.</p> <p>Wij beschouwen uw verzoek in relatie tot een plan voor de grote karekiet als een wens voor het nieuwe beheerplan. Ten behoeve van het nieuwe beheerplan zal onder andere op basis van de resultaten van de ecologische evaluatie bepaald worden of er aanvullende maatregelen in het IJsselmeergebied getroffen dienen te worden ten behoeve van de grote karekiet en andere soorten waarvoor het IJsselmeergebied van groot belang is. Daarbij zal ook worden gekeken welke maatregelen no-regret zijn en op korte termijn kunnen worden uitgevoerd.</p> <p>Momenteel werkt Rijkswaterstaat samen met het ministerie van LNV aan de</p>
-----------	--	---

	<p>heel Europa achteruit gaat, kan Nederland niet weggijken. Het ligt dan ook voor de hand om voor te sorteren op een grotere opgave (gunstige staat van instandhouding) dan de opgaven in de aanwijzingsbesluiten.</p> <p>Waterschap Zuiderzeeland heeft vergevorderde plannen om een 12km lange waterriet zone te gaan realiseren langs de Markermeerdijk van Flevoland. Dit kan een majeure input geven aan de stand van de Grote Karekiet. Door nu al voor te sorteren op dit plan kan het waterriet optimaal renderen en kan het futenrustgebied een voedselimpuls krijgen. Op voorhand hier een TBB besluit plannen kan de natuur een grote impuls geven.</p> <p><u>Graag zouden wij zien dat er een plan komt waarin duidelijk wordt welke bijdrage het IJsselmeergebied levert aan de gunstige staat van instandhouding voor deze soort.</u></p> <p>Bovenstaande casus geeft dus aan dat het nieuwe beheerplan verder dient te gaan dan de genoemde maatregelen in de huidige beheerplannen.</p>	<p>voorbereiding voor het nemen van Toegangsbeperkingsbesluiten voor 15 gebieden binnen het IJsselmeergebied. Het gaat hierbij om afsluitingen van gebieden op grond van artikel 2.45 van de Omgevingswet¹³. Hiervoor wordt een aparte besluitvormingsprocedure doorlopen door het ministerie van LNV. Het afsluiten van een gebied op grond van artikel 2.45 moet ecologisch zijn onderbouwd op basis van de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen van het desbetreffende gebied. De gebieden waarvoor nu een toegangsbeperking wordt voorbereid zijn, op een enkeling na, reeds in het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 aangekondigd. In het proces richting het nieuwe beheerplan onderzoeken wij of er aanvullende gebieden afgesloten moeten worden gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000 gebieden in het IJsselmeergebied. Daarbij wordt onder andere gekeken of de 'Gedragscode Recreatie IJsselmeergebied' voldoende wordt nageleefd om significant negatieve effecten van verstoring in belangrijke niet afgesloten rustgebieden te voorkomen. Uw verzoek om voor het benoemde gebied langs de Markermeerdijk van Flevoland een Toegangsbeperkingsbesluit te plannen bespreken wij daarom graag met u in het proces richting het nieuwe beheerplan.</p>
13	<p>Dit heeft ook een relatie met vergunningverlening. Het mag niet zo zijn dat ruimtelijke ontwikkelingen ertoe bijdragen dat de gunstige staat van instandhouding in de toekomst niet meer gehaald kan worden, en verlenging van het beheerplan ervoor zorgt dat locaties voor toekomstige maatregelen ongeschikt worden. Zie bijvoorbeeld de casus fietspaden (hieronder).</p> <p>Casus fietspaden</p> <p>Rond het Zwarte Meer hebben drie verschillende gemeenten initiatief genomen om nieuwe fietspaden aan te leggen. Op de onderstaande figuur zijn deze weergegeven.</p>	<p>a) In reactie op punt 5 is in algemene zin de beoordeling van projecten ten behoeve van de vergunningverlening voor Natura 2000-activiteiten door de bevoegde gezagen geschetst. In deze beoordeling wordt ook gekeken naar het ongeschikt worden van potentieel leefgebied. Indien u constateert dat dit onvoldoende gebeurt dan verzoeken wij u hierover contact te leggen met het betreffende bevoegde gezag.</p> <p>b) Zoals ook bij punt 5 aangegeven, zal in het proces richting het nieuwe beheerplan worden gekeken welke aanvullende maatregelen nodig zijn voor het op termijn behalen van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen in de aangewezen gebieden. Daarbij zal ook worden gekeken welke maatregelen no-regret zijn en op korte termijn uitgevoerd kunnen worden.</p>

¹³ Voorheen artikel 2.5 Wet natuurbescherming.

Figuur met de rode lijnen zijn de tracés aangegeven van de plannen voor nieuwe fietspaden

Voor meerdere soorten uit het aanwijzingsbesluit worden de doelen niet gehaald. Er is meer leefgebied voor deze soorten nodig.

Bij de vergunningverlening zullen deze fietspaden apart getoetst worden (deels al gebeurd). De conclusies waren dat er een vergunning onder voorwaarden verleend kan worden, of dat een vergunning niet eens nodig is. De fietspaden zouden voor een belangrijk deel langs harde oevers lopen (zie figuur). Daar zitten op dit moment geen belangrijke aantallen Natura 2000 soorten. Er zijn in samenspraak met RWS plannen gemaakt (KRW en N2000 plannen) om het leefgebied voor onder andere de grote karekiet en purperreiger te vergroten. Hiervoor willen we op termijn deze harde oevers verzachten. Deze zachte oevers zijn dus potentieel leefgebied voor Natura 2000 soorten.

De fietspaden worden tegen of op de dijk gepland waar huidige natuurwaarden in de zuidoever onder lijden. De roerdomp foerageert in de dijksloot, de snor zit in de rietkraag te zingen. Door een dergelijk onontgonnen gebied te ontsluiten leidt het tot onwenselijke verstoring. Het probleem is dat cumulatie bij de vergunningverlening niet is toegepast en, nog belangrijker, dat het potentiële leefgebied van deze soorten buiten beschouwing wordt gehouden bij de vergunningaanvraag.

In dit geval en in vergelijkbare gevallen, zouden ruimtelijke ontwikkelingen niet moeten worden getoetst aan de huidige situatie, zoals nu gebeurt, maar aan de situatie die nodig is voor het behalen van de doelen uit het aanwijzingsbesluit. Of nog

c) In reactie op punt 12 is ingegaan op de relatie tussen de gebiedsgerichte doelen en de landelijke instandhoudingsdoelstellingen.

	<p>beter: aan de situatie die nodig is om deze soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen.</p> <p>Wij vernemen graag hoe het bevoegd gezag, dit soort type ontwikkelingen (het ongeschikt worden van potentieel leefgebied), gaat voorkomen tijdens de verlengingsperiode (a). Ook horen we graag welke mogelijkheden u ziet om in de aankomende periode tot uitvoering van maatregelen uit de eerste beheerplanperiode én nieuwe maatregelen over te gaan (b). Voor het toekomstige beheerplan vragen wij of u bereid bent <u>naast de gebiedsgerichte doelen ook de wettelijke nationale doelen mee te nemen (c).</u></p>	
14	<p>Peilbeheer en het daarop gerichte onderzoek</p> <p>In 2018 is er een nieuw peilbesluit genomen. Hierbij wordt in de voorjaars en zomerperiode een hoger peil gehanteerd dan voorheen. Wij hebben onze zorg hierover uitgesproken. Volgens het peilbesluit zou het peil in maart worden verhoogd, maar vervolgens weer worden verlaagd om zo de nesten van grondbroeders en vogels van waterriet te beschermen en om habitats zoals slikkige randen te kunnen behouden. In de praktijk blijkt echter dat de hoge waterstand ook na maart gehandhaafd wordt, met als argument de mogelijkheid op een droge zomer. Wij zien hiervan negatieve effecten in onze natuurgebieden. Wij ondersteunen het dan ook van harte dat de effecten van dit peilbesluit gemonitord worden. Maar wij zien ook dat dit onderzoek wat ons betreft op een aantal punten tekort schiet. We zien graag dat het onderzoek zich ook richt op de verschillen tussen het peilbesluit en de praktijk, en de effecten hiervan (zowel positief als negatief) op de verschillende habitats in en rondom de wateren. Wij missen onderzoek gericht op een heel aantal punten, waarvan de resultaten volgens ons ook essentieel zijn om te komen tot een degelijk nieuw beheerplan. <u>Gaat u dit onderzoek al in de aankomende periode uitvoeren?</u></p>	<p>De in het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 opgenomen vrijstellingen voor het peilbeheer hadden betrekking op het peilbeheer dat in het IJsselmeergebied werd gehanteerd voorafgaand aan het in 2018 in werking treden van het nieuwe Peilbesluit IJsselmeergebied. Voor dit nieuwe peilbesluit is een vergunning Wet natuurbescherming afgegeven (kenmerk: DGAN-NB / 17154138 en DGAN-NB / 17178030). De in het beheerplan opgenomen vrijstelling is daarmee vervallen en wordt met de verlenging uit het beheerplan gehaald. Uw reactie heeft daarmee geen betrekking op een activiteit die in het beheerplan is vrijgesteld of waarvoor in het beheerplan afspraken over monitoring en onderzoek zijn opgenomen.</p> <p>In de vergunning voor het nieuwe peilbesluit zijn verschillende voorschriften opgenomen, waaronder voorschriften rond rapportage en monitoring. Het is goed dat u met uw zienswijze uw zorgen over de monitoring onder de aandacht brengt. Wij geven uw inbreng door aan het team natuurvergunningen van LNV en het district van Rijkswaterstaat Midden-Nederland.</p>

15	<p>1) Slikkige randen. Juist in het broedseizoen zijn slikkige droogvallende randjes essentieel voor veel soorten vogels, waaronder steltlopers. Een continue hoog peil draagt er sterk toe bij dat deze randjes, bijvoorbeeld op Marker Wadden, nauwelijks meer voorkomen.</p>	<p>In aanvulling op de reactie onder punt 14 willen wij u vragen om de bij u bekende voorbeelden aan te leveren van locaties waar volgens u als gevolg van het peilbeheer de genoemde effecten opgetreden zijn. Deze informatie is voor zowel het bevoegd gezag (LNV) als de vergunninghouder (Rijkswaterstaat) van belang ter beoordeling van de noodzaak van aanvullende monitoring op dit punt. Rijkswaterstaat en de mede bevoegde gezagen zijn ten behoeve van het opstellen van het nieuwe beheerplan ook geïnteresseerd in deze informatie.</p>
16	<p>2) Broedsucces; opzetten van het peil in het broedseizoen kan leiden tot afname broedsucces. In directe zin kan dit gebeuren, bijvoorbeeld omdat nesten onderlopen, en in indirecte zin kan dat gebeuren doordat het leefgebied minder geschikt wordt, zie voorbeeld onder punt 1. Het vaststellen van het broedsucces is een veel wezenlijkere maat voor de effecten, dan het vaststellen van het aantal territoria. Teveel vogelnesten komen daarmee jaarlijks onder water te staan en het leefgebied van vogels wordt ernstig bedreigd. Dit moet opnieuw beoordeeld worden.</p>	<p>In aanvulling op de reactie onder punt 14 willen wij u vragen om de bij u bekende incidenten aan te leveren waarbij vogelnesten van kale grondbroeders volgens u als gevolg van het peilbeheer onder water zijn komen te staan. Deze informatie is voor zowel het bevoegd gezag (LNV) als de vergunninghouder (Rijkswaterstaat) van belang ter beoordeling van de noodzaak van aanvullende monitoring op dit punt. Rijkswaterstaat en de mede bevoegde gezagen zijn ten behoeve van het opstellen van het nieuwe beheerplan ook geïnteresseerd in deze informatie.</p>
17	<p>3) Duikeenden en grondeleenden. Voor duikeenden en grondeleenden is de waterdiepte van wezenlijk belang. In dieper water kost het meer energie om voedsel boven te halen. Een hoger peil maakt het IJsselmeergebied minder geschikt voor deze soorten. Wij vinden het belangrijk om ook het effect van het verhoogde peil op het beschikbare voedselaanbod voor deze soorten mee te nemen in het onderzoek.</p>	<p>In aanvulling op de reactie onder punt 14 willen wij u vragen om de bij u bekende voorbeelden aan te leveren van locaties waar volgens u als gevolg van het peilbeheer dit negatieve effect op de voedselbeschikbaarheid voor duikeenden en grondeleenden is opgetreden. Deze informatie is voor zowel het bevoegd gezag (LNV) als de vergunninghouder (Rijkswaterstaat) van belang ter beoordeling van de noodzaak van aanvullende monitoring op dit punt. Rijkswaterstaat en de mede bevoegde gezagen zijn ten behoeve van het opstellen van het nieuwe beheerplan ook geïnteresseerd in deze informatie.</p>

18	<p>4) Droogvallende zachte oevers en graslanden. Dit zijn wezenlijke plekken voor voortplanting van vis en foerageergebied van vogels. We zouden graag zien dit er meer onderzoek naar voorkomen en uitbreiding hiervan kan plaats vinden zodat dit habitat ook aanwezig is in het N2000 gebied.</p>	<p>Ten behoeve van zowel de KRW, PAGW als N2000 worden reeds maatregelen getroffen en voorbereid die gericht zijn op het realiseren van zachte overgangszones tussen water en land. In het proces richting het nieuwe beheerplan wordt gekeken welke aanvullende maatregelen nodig zijn voor het op termijn behalen van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen. Uw reactie beschouwen wij als een wens voor nader onderzoek en het treffen van aanvullende maatregelen die wij graag verder met u bespreken gedurende het proces om te komen tot het nieuwe beheerplan.</p>
19	<p>5) Het hogere voorjaarspeil kan bij voorjaarsstormen zorgen voor erosie van de graslanden in de oeverzone, zoals het bloemrijke voorland van het Oudemirdumerklif. Ook de ondiepe vooroever raakt hier geleidelijk zand kwijt, doordat het via een steilrand naar de diepere delen van het IJsselmeer verplaatst en niet meer terug kan keren. De ondiepe oeverzone wordt hierdoor geleidelijk smaller. Hogere voorjaarspeilen kunnen bij stormen leiden tot extra erosie op de Friese IJsselmeerkust.</p>	<p>Voor een reactie op hoe met deze zorg wordt omgegaan verwijzen wij naar de reactie op punt 14 van deze zienswijze.</p>
20	<p><u>Graag zouden wij voor een volgende fase van het onderzoek naar waterpeil nauwer betrokken willen worden.</u></p>	<p>Uw zienswijze heeft geen betrekking op de inhoud van het verlengings- en wijzigingsbesluit. Wij hebben uw verzoek doorgegeven aan het district van Rijkswaterstaat Midden-Nederland.</p>

21	<p>Overigens stellen wij bij het derde punt (duikeenden) voor als maatregelen in het nieuwe beheerplan om ter mitigatie onderwaterstructuren aan te leggen. Dit kan bestaan uit ondiepten en/of kunstmatige riffen. In het mariene milieu is met dit laatste al veel (positieve) ervaring opgedaan. Daarnaast heeft verstoring van recreanten en vissers een negatief effect, realiseer voor de natuurontwikkelingszones een zone waar recreatie en visserij verboden wordt.</p>	<p>In het beheerplan worden geen mitigatiemaatregelen opgenomen voor vergunde activiteiten. Indien blijkt dat een vergunde activiteit toch negatieve gevolgen heeft, dan moeten er passende maatregelen getroffen worden om deze effecten uit te sluiten.</p> <p>In het proces richting het nieuwe beheerplan wordt gekeken welke aanvullende maatregelen nodig zijn voor het op termijn behalen van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen. Daarbij zal ook worden bekeken of het gewenst is om aanvullende onderwaterstructuren of ondiepe zones aan te leggen en aanvullende gebiedsafsluitingen te realiseren. Daarbij wordt ook gekeken naar gebieden waar nieuwe natuur ontwikkeld is die gebaat is bij rust. Hiertoe zal afstemming plaatsvinden met de partijen die bij de natuurontwikkelingsprojecten betrokken zijn.</p>
22	<p>In het Eemmeer leidt het hogere peil in het voorjaar en de zomer juist tot positieve effecten op de natuurwaarde en beheer. Het helpt bij het populatiebeheer van de grauwe ganzen en zorgt voor meer dynamiek in de rietlanden, waarbij de rietvogels profiteren. Ook geeft dit verhoogde waterpeil een minder aantrekkelijk vestigingsbiotoop voor bijvoorbeeld vos, simpelweg om dat de ruige rietzomen te nat zijn voor een veilige "vossenbouw". Dit voorbeeld laat zien dat een verandering in peilbeheer anders uitpakt voor verschillende habitattypen en locaties. We hopen dat de monitoring en de evaluatie zich zal richten op de effecten in verschillende habitats, doelsoorten en locaties.</p>	<p>Wij geven uw wens om in de monitoring van het peilbeheer te kijken naar effecten in verschillende habitats, doelsoorten en locaties door aan het team natuurvergunningen van LNV en het district van Rijkswaterstaat Midden-Nederland. Als aanvulling hierop willen wij u bedanken voor dit signaal. Het is goed om te horen dat u ook positieve effecten ziet van het veranderde peilbeheer.</p>

<p>23</p>	<p>Warkumerwaard; beloofd herstel, peilverhoging en zandwinning Binnen het programma Versterken Friese IJsselmeerkust (VFIJ) is men voornemens de Warkumer-waard te versterken. Dit plan dreigt niet door te gaan vanwege mogelijke zandwinning in het gebied. Herstel van de Warkumerwaard is essentieel omdat dit gebied ten gevolge van het gevoerde peilbesluit ernstig te lijden heeft van erosie. Vanuit het Deltafonds is compensatie voor de schade toegezegd. Echter onder invloed van het nieuwe peilbeheer gaat het gebied versneld achteruit en nemen de aantallen aangewezen soorten af. <u>Wat gaat u doen om verdere erosie en achteruitgang van de vogels van de Warkumerbuitenwaard te stoppen?</u></p>	<p>Uw zienswijze heeft geen betrekking op de inhoud van het verlengings- en wijzigingsbesluit.</p> <p>In het proces richting het nieuwe Natura 2000 Beheerplan zal worden beoordeeld of er, naast de maatregelen die reeds in dit gebied (zullen) worden getroffen, aanvullende maatregelen nodig zijn in dit gebied met het oog op de Natura 2000 instandhoudingsdoelstelling.</p> <p>Uw reactie geven wij door aan het programma Versterking Friese IJsselmeerkust en de lopende natuurprojecten in dit gebied, waaronder de herinrichting van de Warkumerbuitenwaard.</p>
<p>24</p>	<p>Recreatie, cumulatie en onderzoek Er zijn veel recreatieve initiatieven in het IJsselmeergebied. Een deel van deze initiatieven betreft versturende vormen van recreatie, zoals kitesurfen en jetskivaren. Ook zijn er nieuwe vormen van recreatie zoals foilen en sup-en. Ook zijn er de nodige plannen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Wij ondersteunen het recreatieve gebruik van deze wateren, maar maken ons zorg over de mogelijke negatieve effecten op natuurwaarden. Wij juichen het daarom toe dat in de voorgestelde wijzigingen van het beheerplan een beperking is opgenomen voor kitesurfen. Echter maken wij ons zorgen over de vraag of en hoe dit ook gehandhaafd gaat worden. <u>Graag zien wij bij de verlening van het beheerplan een plan over de vraag hoe de beperkingen omtrent recreatie zullen worden gehandhaafd, voorzien van een financiering die borgt dat de handhaving door de verschillende partijen ook uitgevoerd kan blijven worden.</u></p>	<p>Bij het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 is een Handhavingplan opgesteld. Voor het opstellen van het nieuwe beheerplan worden er indien nodig nieuwe afspraken met de handhavende partijen gemaakt. De aangescherpte afspraken worden vastgelegd in een geactualiseerd Handhavingsplan.</p>
<p>25</p>	<p>Daarnaast maken wij ons zorgen om andere nieuwe activiteiten die primair gericht zijn op het bevorderen van dag- water- en verblijfsrecreatie en de toename van evenementen en drijvende recreatieverblijven.</p>	<p>Bij onze reactie op punt 5 en punt 13 (a) is reeds ingegaan op hoe de beoordeling van projecten ten behoeve van de vergunningverlening voor Natura 2000-activiteiten gebeurt door de bevoegde gezagen.</p> <p>Bij het opstellen van het nieuwe beheerplan zal in brede zin gekeken worden naar de ontwikkelingen in het gebruik van het IJsselmeergebied en wordt beschouwd welke relatie deze ontwikkelingen hebben tot de ontwikkelingen in het doelbereik voor de aangewezen habitattypen en soorten.</p>

26	<p>Ook hebben wij zorg over de ruimtelijke ontwikkelingen. Wij zien dat er vaak vergunningen worden verleend, omdat dat een enkel initiatief geen significant negatief effect heeft (onder andere doordat voor het gemak altijd aangenomen wordt (niet expliciet gemaakt) dat vogels kunnen uitwijken. Maar ze zitten vaak op deze specifieke locatie omdat de locaties elders minder of niet geschikt zijn. Maar wij zien dat al deze initiatieven niet in samenhang worden beoordeeld. <u>Graag zouden wij een tekst zien hoe u denkt om te gaan met eventuele cumulatieve effecten, zowel in de verlengingsperiode als bij het opstellen van het nieuwe beheerplan.</u></p>	<p>De passende beoordeling geeft zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Bij deze beoordeling hoort ook het beoordelen van cumulatieve effecten. Indien uit de passende beoordeling geconcludeerd wordt dat er voldoende uitwijkmogelijkheden bestaan, dan zal onderbouwd moeten worden dat het gebied waar naar uitgeweken kan worden daadwerkelijk van vergelijkbare geschiktheid is én dat het (cumulatieve) verlies aan leefgebied geen bedreiging vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. Voor het nieuwe beheerplan zullen ook de in het huidige beheerplan opgenomen toetsingskaders voor de vergunningverlening van vergunningplichtige activiteiten worden geëvalueerd. Dit gebeurt op basis van de dan beschikbare informatie en de ervaringen van de bevoegde gezagen met het gebruik van de toetsingskaders. Ervaringen met de beoordeling van de cumulatieve effecten zullen hierin meegenomen worden. Indien nodig worden de toetsingskaders in het nieuwe beheerplan op basis hiervan aangepast.</p>
27	<p>Wij denken bijvoorbeeld aan een monitoringsplan voor het in kaart brengen van effecten die stand-alone weinig effect hebben maar in cumulatie mogelijk een groot effect hebben (denk hierbij aan analyse van de recreanten uit de RWS vliegtuigtellingen, luchtfoto's, satellietfoto's, sluispassages, vernachtingen in jachthavens etc.). Er moeten vanaf 2024 evaluatie termijnen worden ingevoerd zodat er nu niet 6 jaar een vigerend beheerplan lijkt te zijn dat in werkelijkheid niet actueel is, dit geldt ook voor afgegeven vergunningen (zeker wanneer het gaat over langjarige vergunningen bij nieuwe ontwikkelingen), zowel in de aankomende periode als bij een nieuw beheerplan.</p>	<p>Voor een reactie op dit punt verwijzen we naar de reactie op punt 25 van deze zienswijze. In aanvulling hierop wordt in samenhang met het nieuwe beheerplan ook een geactualiseerd monitoringsplan opgesteld, waarin duidelijke afspraken vastgelegd worden over de uit te voeren monitoring. De ervaringen uit de ecologische evaluatie worden gebruikt om de bestaande monitoringsafspraken aan te scherpen.</p>

28	<p>Windsurfen en windsurflocaties zijn niet vergunningplichtig, voor Kitesurfen is dit wel het geval. Dit geeft in praktijk verwarring. Beide activiteiten zijn zeer verstorend voor vogels. Bijvoorbeeld in de Gouwzee is een opstapplaats voor windsurfers bij de dijk naar Marken. De Gouwzee is dermate belangrijk voor vogels dat deze in zijn geheel vrij moet zijn van versturende recreatie. <u>Graag zien we dat hier een wijziging bij de verlenging over op wordt genomen én dat dit t.z.t wordt opgenomen in het nieuwe beheerplan.</u></p>	<p>Voor een toelichting op de vergunningplicht van de verschillende activiteiten verwijzen we naar de reactie op punt 9. In het beheerplan zijn 'passende maatregelen' opgenomen om te voorkomen dat niet-vergunningplichtige activiteiten, al dan niet in combinatie met andere activiteiten, alsnog een verslechterend of significant verstorend effect hebben. Bij de Gouwzee gaat het om het opnemen van dit gebied in de 'Gedragscode Recreatie IJsselmeergebied'. Voor het nieuwe beheerplan zal beoordeeld worden of deze maatregel voldoende is. Als geconcludeerd wordt dat dit niet het geval is dan zal worden overgegaan tot het nemen van toegangsbeperkende maatregelen, middels een aparte besluitvormingsprocedure op grond van artikel 2.45 van de Omgevingswet¹⁴.</p>
29	<p>De Gedragscode Recreatie IJsselmeergebied wordt onvoldoende nageleefd. Dit betekent dat vogels onnodig worden verstoord en kwetsbare gebieden onvoldoende worden ontzien. Bijvoorbeeld in de Gouwzee waardoor het gebied een deel van zijn waarde voor vogels verliest. Omdat veel vrijstellingen zijn geënt op de gedragscode is het van belang om na te gaan of deze vrijstellingen in de huidige vorm nog wel kunnen worden gecontinueerd. <u>Graag zien we de Gouwzee gesloten voor recreatie. Gaat u de vrijstellingen die gefundeerd zijn op de onvoldoende werkende gedragscode herzien?</u></p>	<p>Voor het antwoord op dit punt verwijzen we naar de reactie op punt 24 en punt 28 van uw zienswijze.</p>

¹⁴ Voorheen artikel 2.5 Wet natuurbescherming.

<p>30</p>	<p>Ten aanzien van de zonering van toegestane kitesurflocaties speelt de onduidelijkheid en zichtbaarheid van de begrenzingen die in het water zijn neergelegd waarbinnen kiten is toegestaan. Zo worden langs de Friese kust in de winterperiode de daartoe neergelegde boeien weggehaald. We pleiten dat jaarrond wordt voorzien in duidelijke herkenbare markeringen van de begrensd zones en dat aan de landzijde waar kites opstappen middels uniforme borden met kaarten en informatieve teksten de gebruikers worden gewezen op de regels die gelden. Ook op plaatsen waar kiten niet is toegestaan maar waar sprake is van regelmatig illegaal gebruik is het wenselijk dat bij de frequent gebruikte opstapplaatsen het verbod op kiten met informatieve teksten daarbij middels uniforme bebording wordt gecommuniceerd richting gebruikers. <u>Gaat u de recreanten deze duidelijk geven?</u></p>	<p>Over de geconstateerde gebreken in de markering van de vrijgestelde kitesurflocaties zullen in overleg tussen de provincies, handhavende organisatie en Rijkswaterstaat afspraken gemaakt worden. Ook zal uw aandachtspunt in relatie tot de bebording besproken worden in de Werkgroep Kitesurfen IJsselmeergebied, om te bepalen hoe hier als bevoegde gezagen in samenwerking met de Nederlandse Kitesurf Vereniging voor meer duidelijkheid kan worden gezorgd.</p>
<p>31</p>	<p>Evaluatie vigerende beheerplan en ecologische versnelling Er dient zo snel mogelijk een gedegen evaluatie te zijn uitgevoerd. Betrek hierbij experts ook van buiten RWS en van buiten de opdrachtnemer (een consultancy), visexperts (Wmr, Sportvisserij Nederland), experts rond primaire productie (Uva, Deltares), expert rond de aantalsontwikkeling van vogels (SOVON, eigen vliegtuigtellers, onafhankelijke onderzoekers), experts rond aquatische exoten etc. Betrek de werkgroep Levend Markermeer erbij. Deze onderzoeken moeten leiden tot een duidelijk natuurbeeld waar we naar moeten streven. Breng de resultaten van de evaluatie naar voren, en zet versneld in op zowel een nieuw N2000 beheerplan als op maatregelen (gebruik de uitstelperiode om IN te lopen op de reguliere planning, die achter liep). Zet versneld 'schop-in de -grond' projecten in werking.</p> <p><u>Graag zien we een brede ecologische evaluatie van het beheerplan, die de ecologische situatie beschrijft van diatomeeën tot zeearend, die beschrijft waar de belangrijkste knelpunten zitten en hoe die versneld kunnen worden aangepakt.</u></p>	<p>Rijkswaterstaat werkt momenteel aan de evaluatie van het huidige beheerplan. De ecologische evaluatie focust op het verkrijgen van de informatie die nodig is voor het nieuwe beheerplan. Onderdeel hiervan is een inventarisatie en evaluatie van beheer, maatregelen en gebruik in relatie tot het doelbereik voor Natura 2000. Onderdeel van de evaluatie is tevens een analyse van succes- en faalfactoren voor het doelbereik in elk van de beschouwde N2000-gebieden. Hiermee wordt zicht gekregen op het handelingsperspectief voor het uiteindelijk behalen van de N2000-instandhoudingsdoelstellingen.</p> <p>Verwacht wordt dat gedurende de ecologische evaluatie blijkt dat aanvullende informatie dan wel onderzoek nodig is om de gewenste informatie ten behoeve van het opstellen van het nieuwe beheerplan te verkrijgen. Dit kan bijvoorbeeld informatie zijn die van belang is voor het beoordelen van de bijdrage van gebruik aan het behalen van de instandhoudingsdoelen, of informatie over de effectiviteit van maatregelen. Aanvullend onderzoek naar deze zaken zal in sommige gevallen parallel aan de evaluatie plaatsvinden en waar mogelijk worden de resultaten hiervan nog in de evaluatie verwerkt.</p> <p>Het nieuwe beheerplan moet uiterlijk begin 2030 gereed zijn. Het streven is om het nieuwe beheerplan eerder gereed te hebben. In het proces richting het nieuwe</p>

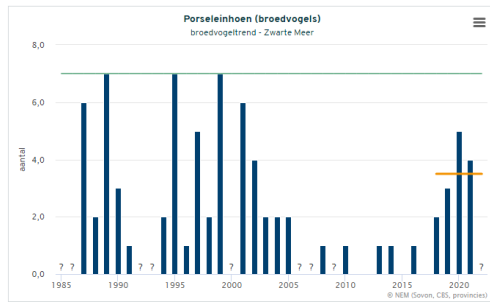
		beheerplan zal ook worden gekeken naar no-regret maatregelen die we op korte termijn nog kunnen uitvoeren. Wij betrekken u hierbij graag als belangrijke en belanghebbende stakeholder.
32	In het vorige beheerplan stond een lijst met voorgenomen projecten. <u>Graag zien we een overzicht 1) welke projecten nog niet zijn uitgevoerd en 2) wanneer deze gerealiseerd gaan worden.</u>	Wij zijn dit overzicht momenteel aan het maken en zullen u dit overzicht verstrekken zodra dit gereed is.
33	Over de dijk denken Er wordt nu al veel natuurwinst geboekt door natuurwaarden aan beide zijden van de dijk met elkaar te verbinden. Voor het instellen van rustgebieden voor vogels kan betere gekeken worden naar het achterland, zo zal een rustzone ingesteld op het markermeer tevens de waarden van nabijgelegen polder zeevang kunnen versterken. <u>Gaat u binnendijkse gebieden meenemen in de keuze van buitendijkse rustgebieden?</u>	Om op grond van artikel 2.45 van de Omgevingswet ¹⁵ een gebied middels een Toegangsbeperkingsbesluit te kunnen afsluiten zal ecologisch moeten worden onderbouwd dat afsluiting nodig is gelet op de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied waar het betreffende af te sluiten gebied in gelegen is. In het proces richting het nieuwe beheerplan zal gekeken worden of er aanvullende gebieden afgesloten moeten worden binnen de Natura 2000-gebieden van het IJsselmeergebied gelet op de instandhoudingsdoelstellingen.
34	Beheerkosten in relatie tot Natura 2000 doelen In principe wordt natuurbeheer gesubsidieerd vanuit de subsidieregeling SNL. Echter hebben provincies tot op heden SNL maar heel beperkt opengesteld voor buitendijkse gebieden. Uitzonderingen hierop zijn het Vogeleiland (in het Zwarte Meer) en Marker Wadden. Daarnaast wordt er door de provincie geen vaarvergoeding verleend voor de buitendijkse natuur. Het gevolg is ontoereikende financiële middelen voor het buitendijkse natuurbeheer. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat het gebrek aan pioniersmilieus in de Nederlandse delta een belangrijk knelpunt is voor het behalen van natuurdoelen. Er zijn meerdere goed bedoelde initiatieven geweest om pioniersmilieus aan te leggen in het IJsselmeergebied. Dit geldt bijvoorbeeld voor de eilanden die in de Veluwe-randmeren zijn aangelegd. Helaas hebben deze initiatieven, bij gebrek aan middelen om deze pioniersmilieus in stand te houden, ertoe geleid dat er nu vooral bos op deze eilanden groeit. <u>Graag zouden wij (begin van) een oplossing zien voor dit</u>	Wij waarderen uw bereidheid om mee te denken over het oplossen van knelpunten bij het natuurbeheer in de buitendijkse gebieden gericht op de instandhouding van pioniersmilieus. Wij zoeken graag samen met u naar een oplossing voor het benoemde financiële knelpunt.

¹⁵ Voorheen artikel 2.5 Wet natuurbescherming.

	<u>geconstateerde knelpunt. Natuurlijk zijn we bereid over een oplossing mee te denken.</u>	
35	<p>Marker Wadden op kaart</p> <p>Op dit moment wordt Marker Wadden niet genoemd in het huidige beheerplan van Markermeer & IJmeer. Graag zouden wij een kaartje toegevoegd zien waarop Marker Wadden te zien is. Op dit kaartje kan dan ook aangegeven worden dat er in het Marker Waddengebied niet gevaren mag worden. Dat hier niet gevaren mag worden heeft een directe relatie met Natura 2000 doelen; rust voor broedvogels en wintergasten. Tevens moet aangegeven worden waar en door welke beroepsvisserij hier gevestigd mag worden.</p>	<p>De figuren en kaarten die zijn opgenomen in het beheerplan gelden alleen als illustratie en hebben geen formele status. De formele kaarten staan in besluiten zoals de Aanwijzingsbesluiten en Toegangsbeperkingsbesluiten. Met de verlenging zullen de kaarten in het beheerplan niet worden aangepast. Dit gebeurt bij de actualisatie van het beheerplan.</p> <p>Wij bespreken graag uw communicatiebehoefte.</p>
36	<p>Marker Wadden en vogelvliegbewegingen</p> <p>De aanwezigheid van Marker Wadden heeft een grote aantrekkingskracht op vogels die het gebied voor verschillende functies gebruiken, hierdoor vinden er dagelijks veel vliegbewegingen plaats van, naar en om de Marker wadden. Vliegbewegingen zijn belangrijk in de toetsing van ruimtelijke ontwikkelingen zoals de aanleg van diverse soorten infrastructuur, waaronder hoogspanningsmasten en ondergrondse leidingen. We vinden het daarom belangrijk dat ook de vliegbewegingen en de vliegroutes worden geëvalueerd, en de effecten van mogelijke wijzigingen hierin worden meegenomen in de maatregelen en regels in het volgende beheerplan.</p>	<p>Ten tijde van het opstellen van het beheerplan bestonden de Marker Wadden nog niet. De connectiviteit tussen N2000 gebieden en het achterland zijn in de NEA (I en II) beschreven. Vanzelfsprekend zijn de vliegbewegingen van en naar de Marker Wadden hierbij niet beschouwd. In het Toetsingskader doorsnijding ecologische trekroutes wordt hier eveneens niet op ingegaan. Voor het nieuwe beheerplan worden de toetsingskaders geëvalueerd en kan in afstemming met de daartoe bevoegde gezagen besloten worden tot actualisatie hiervan.</p>
37	<p>Pioniersvogels Markermeer & IJmeer behouden en doelen aanpassen</p> <p>De doelen voor het Markermeer zijn vastgesteld op het moment dat deze gebieden op hun dieptepunt zaten wat aantallen broedvogels betreft. Inmiddels heeft de aanleg van Marker Wadden laten zien dat het voor de hand ligt, de doelen te heroverwegen. Maar ook zonder dat de doelen zijn aangepast, ligt het voor de hand om een budget te reserveren om in elk geval de huidige aantallen te behouden van de hieronder gepresenteerde zeldzame pionierssoorten soorten. De spelregels van Natura 2000 schrijven voor dat een soort dient te worden opgenomen in een aanwijzingsbesluit wanneer dat gebied tot de top vijf van belangrijkste gebieden behoort voor deze soort. <u>Gaat u deze doelen opnemen?</u></p>	<p>Deze zienswijze heeft geen betrekking op het besluit tot verlenging en wijziging van het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023, maar heeft betrekking op het aanwijzingsbesluit voor het Natura 2000 gebied Markermeer & IJmeer. Op dit moment zijn de soorten die u noemt onder punt 38 van uw zienswijze niet opgenomen in dit aanwijzingsbesluit. Aanwijzingsbesluiten voor de verschillende Natura 2000 gebieden kunnen eventueel door het ministerie van LNV geactualiseerd worden.</p>

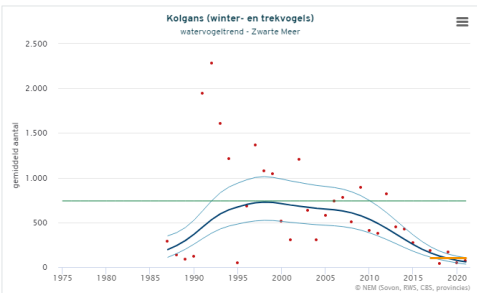
38	<p><i>Bontbekplevier</i></p> <p>Huidige (2015-2020) populatieomvang van bontbekplevier in Nederland is 350 paren. Dit geringe aantal heeft ertoe bijgedragen dat de landelijke staat van instandhouding van de bontbekplevier als broedvogel is beoordeeld als zeer ongunstig. In het profielendocument staat dat het landelijke doel is: behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht duurzame populatie van ten minste 20 sleutelpopulaties met ieder minstens 20 paren vereist. Dat komt neer op 400 paar. Op dit moment (2023) broeden er op Marker Wadden 27 paar. Daarmee is het gebied van wezenlijk belang voor deze soort. Slechts in twee Natura 2000 gebieden broeden meer bontbekplevieren. Het Markermeer & IJmeer behoort dus tot de top vijf van belangrijkste gebieden voor deze soort. Het ligt voor de hand deze soort op termijn op te nemen in het aanwijzingsbesluit.</p> <p><i>Strandplevier en andere soorten</i></p> <p>Met de strandplevier gaat het nog slechter dan de bontbekplevier. Er broeden nog ca 130 paar in Nederland. De staat van instandhouding van de strandplevier als broedvogel in Nederland is dan ook beoordeeld als zeer ongunstig. Landelijke instandhoudingsdoelstelling is een uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van herstel populatie van ten minste 400 paren verdeeld over ten minste 10 sleutelpopulaties van ten minste 20 paren. Op Marker Wadden broeden nu 6 paar. Daarmee is zij een belangrijk gebied voor deze soort. Bijzonder is ook de aanwezigheid van een broedende bonte strandloper. Op Marker Wadden broed het enige paar van Nederland. De soort staat</p>	<p>In aanvulling op de reactie op punt 37 van uw zienswijze, onderschrijven wij het belang van dit gebied voor de landelijke staat van instandhouding van de genoemde soorten.</p> <p>De vraag i.r.t. de financiering van beheer en onderhoud bij de Marker Wadden heeft geen betrekking op de verlenging van het beheerplan. Bespreking van dit punt kan los van deze procedure plaatsvinden.</p>
----	---	--

	<p>zelfs als uitgestorven op de rode lijst. Inmiddels broedt deze soort er al drie jaar achtereen. Ook broeden er 26 paar kleine plevieren.</p> <p>Bovenstaande soorten zijn alle broedvogels van pioniersmilieus. De bijdrage van Marker Wadden voor deze soorten is groot. Helaas dekt SNL onvoldoende de kosten die gemoeid zijn met het behouden van pioniersmilieus op Marker Wadden. <u>Graag zouden wij zien dat hiervoor een financiële post wordt opgenomen in het beheerplan.</u></p>	
<p>39</p>	<p>Visie Veluwerandmeren Onlangs heeft Natuurmonumenten een visie opgesteld voor de Randmeren. Graag zouden wij de belangrijkste zaken uit deze visie opgenomen zien in de beheerplannen van Eemmeer en Gooimeer zuidoever en Veluwerandmeren. Wij achten dit van belang omdat in deze gebieden de Natura 2000 doelen voor meerdere soorten nog niet gehaald wordt. Realisatie van de zaken in de visie dragen sterk bij aan het behalen van deze doelen. De visie sturen wij mee met deze zienswijze.</p>	<p>Wij nemen met interesse kennis van uw visie en gaan hierover graag verder met u in gesprek voor het nieuw op te stellen beheerplan.</p>
<p>40</p>	<p>Doelen Natura 2000 gebied Zwarte Meer In het Natura 2000 gebied Zwarte Meer worden voor meerdere broedvogelsoorten de doelen niet gehaald. Zie figuren.</p> <div data-bbox="363 1323 847 1615"> <p>Purperreiger (broedvogels) broedvogeltrend - Zwarte Meer</p> </div> <div data-bbox="363 1637 847 1928"> <p>Grote Karekiet (broedvogels) broedvogeltrend - Zwarte Meer</p> </div>	<p>In het lopende beheerplan zijn maatregelen opgenomen in het Zwarte Meer voor Natura 2000. In samenhang met en in aanvulling op de Natura 2000 maatregelen worden ook maatregelen ten behoeve van de KRW uitgevoerd. Een deel van deze maatregelen is reeds gerealiseerd en voor een deel van deze maatregelen wordt de uitvoering nu voorbereid. Voor het nieuwe beheerplan beschouwen we welke aanvullende maatregelen nodig en mogelijk zijn ten aanzien van het Natura 2000 doelbereik in het Zwarte Meer. U wordt hierbij als participant betrokken.</p>

Deze drie grafieken zijn gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (kolonies en zeldzame broedvogels) (website sovon). Weergegeven is het jaarlijks aantal broedvogels/territoria. In groen wordt de instandhoudingsdoelstelling voor de soort weergegeven. De oranje lijn geeft het gemiddelde over de laatste vijf jaren (alleen indien uit minimaal drie jaren tellingen beschikbaar zijn).

Het porseleinhoen heeft duidelijk geprofiteerd van de nieuwe inrichting van de zuidoever van het Zwarte Meer en het zomermaaien waar in 2019 mee is begonnen. Desondanks wordt het doel nog niet gehaald. Er is meer nodig. Er zijn plannen om voor deze soorten het leefgebied te verbeteren. Hierover is nauw overleg geweest met RWS. Het gaat om maatregelen om de harde oevers te verzachten en om maatregelen welke tot doel hebben de zuidoever van het Zwarte Meer verder te vernatten. Ook is gesproken over het verleggen van een stuk van de vaarweg. Daarnaast zijn er rasters geplaatst om ganzenvraat van riet te voorkomen. Graag zouden wij zien dat de KRW en Natura 2000 plannen die zijn gemaakt door RWS al worden toegevoegd aan de verlenging van het beheerplan en in de aankomende zes jaar worden uitgevoerd. Daarnaast zouden wij daar graag een budget voor gereserveerd zien.

<p>41</p>	<p>Lage doel Zwarte Meer</p> <p>De doelen voor het Zwarte Meer zijn vastgesteld op het moment dat deze gebieden op hun dieptepunt zaten wat aantallen broedvogels betreft. Inmiddels heeft de rietreset in de zuidoever voor een boost in de vogelpopulatie gezorgd waardoor een deel van de doelen gehaald zijn. Dit betekent dat de potentie van het gebied hoger is. Het ligt daarom voor de hand voor de hand ligt, de doelen te heroverwegen. Zeker omdat de doelen voor een zekere bescherming zorgen. Zodra de doelen gehaald waren ontstonden er initiatieven om fietspaden tegen het Natura 2000-gebied te realiseren.</p> <p><i>In onderstaande tabel is een overzicht van maatregelen, middelen en planning om tot het behalen van de N2000 doelstellingen te komen.</i></p> <table border="1" data-bbox="347 992 874 1120"> <thead> <tr> <th>Maatregel</th> <th>Doel</th> <th>frequentie</th> <th>meeteenheid</th> <th>c per eenheid</th> <th>aantal</th> <th>€ over 6 jaar</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rasters</td> <td>grote karekiet</td> <td>Jaarlijks</td> <td>gem. 150 meter</td> <td>800</td> <td>35</td> <td>€ 168.000</td> </tr> <tr> <td>zomer maaien</td> <td>Porseleinhoen</td> <td>Jaarlijks</td> <td>per hectare</td> <td>1000</td> <td>8</td> <td>€ 48.000</td> </tr> <tr> <td>inrichting voor zomermaaien</td> <td>Porseleinhoen</td> <td>Eenmalig</td> <td>Nvt</td> <td>30.000</td> <td>4</td> <td>€ 120.000</td> </tr> <tr> <td>rietreset</td> <td>alle doelseorten</td> <td>eens per 10-15 jaar</td> <td>Hectare</td> <td>31.500</td> <td>80</td> <td>€ 2.520.000</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>€ 2.856.000</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1" data-bbox="347 1142 874 1227"> <thead> <tr> <th>maatregelen</th> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> <th>2027</th> <th>2028</th> <th>2029</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>rasters</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>zomer maaien</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>inrichting voor zomermaaien</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>rietreset</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Maatregel	Doel	frequentie	meeteenheid	c per eenheid	aantal	€ over 6 jaar	Rasters	grote karekiet	Jaarlijks	gem. 150 meter	800	35	€ 168.000	zomer maaien	Porseleinhoen	Jaarlijks	per hectare	1000	8	€ 48.000	inrichting voor zomermaaien	Porseleinhoen	Eenmalig	Nvt	30.000	4	€ 120.000	rietreset	alle doelseorten	eens per 10-15 jaar	Hectare	31.500	80	€ 2.520.000							€ 2.856.000	maatregelen	2024	2025	2026	2027	2028	2029	rasters							zomer maaien							inrichting voor zomermaaien							rietreset							<p>Uw analyse voor wat betreft tijdstip van aanwijzing van de doelen herkennen wij. Met name roerdomp reageert positief op de rietreset. Helaas halen vele andere aangewezen broedvogelsoorten de doelaantallen niet. Uw oproep om de doelen te heroverwegen onderschrijven wij echter niet en het vaststellen van doelen is géén onderwerp van het beheerplan.</p> <p>Voor het antwoord op dit punt verwijzen wij verder naar de reactie op punt 37 van uw zienswijze.</p> <p>Wij nemen kennis van het gepresenteerde overzicht van maatregelen, middelen en planning om tot het behalen van de N2000 doelstellingen te komen. Het is voor ons onduidelijk of u deze maatregelen voorstelt als aanvullende maatregelen op de reeds geplande maatregelen in het Zwarte Meer. Voor het nieuwe beheerplan beschouwen we graag samen met u welke aanvullende maatregelen er bovenop de dan reeds uitgevoerde maatregelen getroffen moeten worden ten aanzien van het Natura 2000 doelbereik.</p>
Maatregel	Doel	frequentie	meeteenheid	c per eenheid	aantal	€ over 6 jaar																																																																									
Rasters	grote karekiet	Jaarlijks	gem. 150 meter	800	35	€ 168.000																																																																									
zomer maaien	Porseleinhoen	Jaarlijks	per hectare	1000	8	€ 48.000																																																																									
inrichting voor zomermaaien	Porseleinhoen	Eenmalig	Nvt	30.000	4	€ 120.000																																																																									
rietreset	alle doelseorten	eens per 10-15 jaar	Hectare	31.500	80	€ 2.520.000																																																																									
						€ 2.856.000																																																																									
maatregelen	2024	2025	2026	2027	2028	2029																																																																									
rasters																																																																															
zomer maaien																																																																															
inrichting voor zomermaaien																																																																															
rietreset																																																																															
<p>42</p>	<p>De kolgans en beheer en schadebestrijding</p> <p>Voor de kolgans is in het aanwijzingsbesluit van het Zwarte Meer een aantal opgenomen van 740 ganzen die het gebied gebruiken als rustplaats en foerageergebied. Die aantallen worden al langere tijd niet meer gehaald (zie figuur).</p> <p><i>Figuur Aantalsontwikkeling kolgans in het Natura 2000 gebied Zwarte Meer in relatie tot het doel uit het aanwijzingsbesluit</i></p> <p>Enige tijd was er afschot van kolgans mogelijk direct buiten het Natura 2000-gebied. Tijdelijke beperkingen van afschot op basis van beslissingen op bezwaar (BOB's) heeft ertoe geleid dat er in het</p>	<p>Het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied bevat geen vrijstelling voor de afschot van kolgans. Deze activiteit vindt buiten het Natura 2000 gebied plaats. In het kader van het nieuwe beheerplan kan bekeken worden of vanuit de gebiedsbescherming maatregelen nodig zijn in relatie tot afschot van kolgans. Natuurlijk kunt u zich ten alle tijden wenden tot het desbetreffende bevoegde gezag in verband met het verlenen van ontheffingen voor deze soort of een verzoek tot handhaving op grond van gebiedsbescherming.</p>																																																																													

	<p>gebied en in een straal van 500 meter daaromheen niet geschoten mag worden. Kolganzen vliegen eenvoudig 500 meter naar hun foerageergebieden toe. Het kan dus zijn dat er op dit moment overwinterende kolganzen worden afgeschoten, terwijl het doel bij lange na niet gehaald wordt. Of dat zo is, is niet duidelijk. <u>Graag zouden wij zien dat hier het voorzorgprincipe wordt toegepast. Graag zouden wij zien dat daar iets over wordt opgenomen in een wijziging bij het te verlengen beheerplan.</u></p>	
<p>43</p>	<p>Uitbreiding Kievitsbloemhooilanden Het Natura 2000 gebied Zwarte Meer heeft een opgave voor uitbreiding en verbetering van de kwaliteit van het habitatype H6510B - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (Kievitsbloemhooiland). De landelijke staat van instandhouding van dit habitatype is beoordeeld als zeer ongunstig (bron: Samenvatting publiek Staat van instandhouding habitattypen, WEnR).</p> <p><i>Verspreiding wilde kievitsbloem aan de oostoever van het Zwarte Meer. Het oranje perceel is regulier verpacht.</i></p> <p>Dankzij zeer gericht beheer neemt het aantal wilde kievitsbloemen weer langzaam toe in het Zwarte Meer gebied. Maar de aantallen zijn nog steeds laag en daarmee kwetsbaar. In het gebied dat in aanmerking komt voor de uitbreiding van dit habitatype ligt een stuk grond dat regulier verpacht is. Dit perceel wordt bemest en er liggen diepe sloten omheen. Het ligt voor de hand om in het licht van de Natura doelstelling dit perceel zo te gaan beheren dat hier op termijn ook Kievitsbloemhooiland kan ontstaan. De aankoop is daarmee tweeledig. Uitbereiding van habitatype op deze grond en wegnemen van kwalijke (hydrologische) randeffecten van het bestaande areaal. Hiervoor is het nodig om te reguliere pacht</p>	<p>In het proces richting het nieuwe beheerplan wordt gekeken welke aanvullende maatregelen nodig zijn voor het op termijn behalen van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen in het Zwarte Meer. In dit proces gaan wij graag ook over dit ingebrachte punt met u in gesprek.</p>

	af te kopen. <u>Graag zouden wij zien dat er een handelingsperspectief wordt geboden voor dit perceel in de aankomende verleningsperiode.</u>	
44	<p>Rustgebieden Eemmeer en Gooimeer Zuidoever</p> <p>In het beheerplan Eemmeer en Gooimeer Zuidoever zijn twee rustgebieden aangewezen: Eemmeer zuid en Gooimeer zuid. Echter was ten tijde van het vorige beheerplan het Toegangs-beperkend-besluit (TBB) nog in voorbereiding voor deze rustgebieden. In het vorige beheerplan is aangegeven dat gebrek aan rust in het Natura 2000 gebied geen knelpunt is. Hierbij is ervan uitgegaan dat dit geldt voor de situatie dat de beschermde status van de rustgebieden weer is hersteld. Door het opnemen van de rustgebieden in een toegangsbeperkingsbesluit op grond van art. 2.5 Wnb wordt de beschermde status weer hersteld. <u>We zouden daarom graag in het nieuwe beheerplan een toelichting terugzien over de status van dit TBB en de gevolgen daarvan op de beschermde status van deze belangrijke rust- en foerageergebieden voor watervogels zoals de kleine zwaan, kraakeend en het nonnetje.</u></p>	<p>Momenteel werkt Rijkswaterstaat samen met het ministerie van LNV en in afstemming met de provincies aan de voorbereiding voor het nemen van Toegangsbeperkingsbesluiten voor deze twee rustgebieden. Het gaat hierbij om afsluitingen op grond van artikel 2.45 van de Omgevingswet¹⁶. Hiervoor wordt een aparte besluitvormingsprocedure doorlopen door het ministerie van LNV. Om op grond van artikel 2.45 van de Omgevingswet een gebied te kunnen afsluiten wordt momenteel ecologisch onderbouwd dat afsluiting nodig is gelet op de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. Wij zullen u betrekken in dat proces. In het nieuwe beheerplan zal de status van de verschillende toegangsbeperkingsbesluiten binnen het IJsselmeergebied opgenomen worden.</p>
45	<p>Gemeentelijke recreatieplannen bedreigen de rust voor vogels op en rond het eiland de Dode Hond. We vinden het van belang dat vanuit een integrale holistische beheervisie dit soort voornemens kritisch worden beoordeeld. Gelet de vogeldoelen zou de water- en oeverrecreatie hier juist minder intensief moeten worden. <u>Gaat u deze beoordeling uitvoeren?</u></p>	<p>Deze zienswijze heeft geen betrekking op het besluit tot verlenging en wijziging van het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023.</p> <p>Ook gemeentelijke recreatieplannen zullen moeten voldoen aan de wettelijke vereisten voor Natura 2000 activiteiten. Voor een nadere toelichting op de gebruikelijke vergunningprocedure verwijzen wij u naar het antwoord op punt 5 van uw zienswijze.</p> <p>Bij de ecologische onderbouwing van het toegangsbeperkingsbesluit voor de zuidzijde van het Eemmeer zal ook het gebied rond de Dode Hond beschouwd worden. Wij zullen u betrekken in dat proces.</p>

¹⁶ Voorheen artikel 2.5 Wet natuurbescherming. Zie ook art 3.60 Besluit kwaliteit leefomgeving.

46	<p>Effecten visserij op instandhoudingsdoelen Eemmeer</p> <p>We juichen het toe dat er in de voorgestelde wijzigingen een beperking is opgenomen op de ontheffing van aalvisserij, namelijk het melden van vogelslachtoffers. Echter zijn zegenvisserij en traditionele visserij nog steeds vrijgesteld van vergunningsplicht of specifieke voorwaarden. Visserij heeft een direct en indirect effect op de instandhoudingsdoelen van het Eemmeer en Gooimeer, namelijk door vogelslachtoffers maar ook op het voedselaanbod voor de watervogels. Het is ons inziens belangrijk om zicht te hebben op de effecten van visserij op de instandhoudingsdoelstellingen van het Eemmeer en Gooimeer, en andere deelgebieden uit dit beheerplan. Dit vereist zowel data als onderzoek. Daarnaast kunnen effecten van visserij die al bekend zijn, gebruikt worden om voorwaarden op te stellen aan alle vormen van visserij. <u>Naast deze aanpassingen zien wij graag in het nieuwe beheerplan terug hoe de voorwaarden voor visserij zullen worden gehandhaafd.</u></p>	<p>Ten behoeve van de verlenging is beoordeeld of de in het beheerplan opgenomen vrijstellingen van de vergunningplicht Wet natuurbescherming¹⁷ gecontinueerd kunnen worden. Daarbij is gekeken of verlenging van deze vrijstellingen kan leiden tot significant negatieve effecten op de aangewezen Natura 2000 doelsoorten of –habitats. De wijze waarop dit gedaan is, is toegelicht bij de reactie op punt 9 van uw zienswijze. De conclusies van deze beoordeling voor de traditionele visserij en zegenvisserij zijn hieronder opgenomen.</p> <p><i>Traditionele visserij (evenementen)</i> De vrijstelling heeft betrekking op educatieve activiteiten waarbij op enkele dagen per jaar traditionele visserijmethoden toegepast worden. De effectbepaling ten behoeve van het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 is getoetst. Op grond hiervan is geoordeeld dat de beschrijving in het vigerende Beheerplan nog steeds actueel en adequaat is: Er is geen sprake van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen, aangezien er vanwege de beperkte omvang van deze activiteit geen negatieve effecten zijn op de visstand en er alleen sprake is van (beperkte) lokale verstoring.</p> <p><i>Zegenvisserij</i> De effectbepaling ten behoeve van het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 is getoetst. Op grond hiervan is geoordeeld dat de beschrijving in het vigerende Beheerplan nog steeds actueel en adequaat is: Er is geen sprake is van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen doordat de vangst (met name grote brasem en blankvoorn) geen effect heeft op de voedselbeschikbaarheid van visetende watervogels. Daarnaast is sprake van een geringe kans op bijvangst van vis en vogels.</p> <p>Bij het opstellen van het nieuwe beheerplan zal gebruik gemaakt worden van de dan beschikbare informatie over de effecten van visserij op de instandhoudingsdoelstellingen. Ook zullen de handavingsafspraken indien nodig worden aangescherpt in het proces richting het nieuwe beheerplan. De aangescherpte afspraken worden vastgelegd in het bij het beheerplan horende handavingsplan.</p>
----	--	--

<p>47</p>	<p>Gouvernance en communicatie Welke rol pakt RWS als natuurbeheerder en uitvoerder/verantwoordelijke partij in relatie tot Natura 2000 en de KRW in relatie tot andere bestuurlijke processen (BPIJ, RES, Zandwinstrategie, MRA, beroepsvisserij). De governance rond natuur is nu niet helder, men laat geen duidelijk stem horen als 'natuurbeheerder'. Hierbij wordt te sterk geleund op Natuurorganisaties. <u>Gaat u een actievere rol pakken als natuurbeheerder en laat u andere overheden duidelijk weten dat het realiseren van de Natura 2000 doelen en KRW doelen u ernst zijn? Gaat u de aanbevelingen van Stichting Transitie IJsselmeervisserij overnemen en pakt u uw rol als bevoegd gezag om samen met andere bevoegde gezagen als 1 overheid te spreken?</u></p>	<p>Rijkswaterstaat hecht groot belang aan het beheren van natuur op ons areaal en het realiseren van de Natura 2000 en KRW doelen. Wij gaan graag verder met u in gesprek over het verbeteren van de governance rond natuur in het IJsselmeergebied.</p> <p>De gesprekken over de aanbevelingen van de Stichting Transitie IJsselmeervisserij en het Visplan Nieuwe Stijl zijn gaande en staan los van de verlenging van het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied. Rijkswaterstaat zal hieraan vanuit haar rol als bevoegd gezag voor wateractiviteiten binnen het IJsselmeergebied en als voortouwnemer voor het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied deelnemen. De provincies vervullen hierbij de formele rol als bevoegd gezag voor de betreffende Natura 2000-activiteiten.</p>
<p>48</p>	<p>De vergunningverleners (provincies en gemeenten) moeten betere kaders meekrijgen op basis waarvan ze een aanvraag voor een vergunning kunnen beoordelen. Vergunningverleners hebben nu geen expertise om een ecologische onderbouwing, gemaakt door een adviesbureau, te weerleggen. Toch heeft het bevoegd gezag wel degelijk het mandaat om daar gemotiveerd van af te wijken, onder andere op basis van het voorzorgprincipe. Stel het voorzorgprincipe centraal zolang het gebied nog een verbeteropgave heeft. <u>Graag zien we dat dit voorzorgprincipe meer gehanteerd wordt en dat het bevoegd gezag dit hanteert.</u></p>	<p>In het proces richting het nieuwe beheerplan zullen ook de in het beheerplan opgenomen toetsingskaders voor de vergunningverlening van vergunningplichtige activiteiten worden geëvalueerd. Dit gebeurt op basis van de dan beschikbare informatie en de ervaringen van de bevoegde gezagen met het gebruik van de toetsingskaders. Ervaringen met de beoordeling van het voorzorgsprincipe zullen hierin worden meegenomen. Indien nodig worden de toetsingskaders in het nieuwe beheerplan op basis hiervan aangepast. De beslissing om in toekomstige beheerplannen vaker of juist minder met toetsingskaders, dan wel vrijstellingen te gaan werken is onderdeel van het opstellen van de nieuwe beheerplannen. U bent uitgenodigd om als stakeholder aan dit proces deel te nemen.</p>

¹⁷ Vanaf 1 januari 2024 omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit

49	<p>Communicatie over de natuur in het IJsselmeer moet beter, dat ligt nu veelal bij de groene organisaties, een duidelijk boodschap dat het gebied cruciaal is voor de natuur en de menselijke bewoners van onze delta (drinkwater) zou vanuit de overheid meer moeten worden geïnitieerd. <u>Gaat u deze uitdaging aan? Dat hoort toch bij uw taak als natuurbeheerder?</u></p>	<p>Vanuit de overheid is de waarde van de natuur een onderwerp dat meegenomen wordt in de informatie over wat wij vanuit onze verschillende rollen doen in het IJsselmeergebied. Zo is er 2 keer per jaar een social media campagne #NatuurlijkDichtbij en werken wij samen met partijen aan communicatie over (PAGW/KRW/Natuurherstel) projecten. Ook gedurende de periode van de verlenging zullen wij ons hiervoor blijven inspannen.</p> <p>Voor het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 is een communicatieaanpak opgesteld. Deze aanpak wordt ten behoeve van het nieuwe beheerplan geactualiseerd. U wordt hierbij als belangrijke stakeholder betrokken.</p>
50	<p>Rustgebied Windpark Blauw, futenrustgebied en oeverontwikkeling Ten behoeve van de fuut is vanuit de planvorming voor de opwaardering van het Windpark Blauw een rustgebied ingesteld tussen het windpark en de IJsselmeerdijk (mitigatiemaatregel). <u>We zien graag dat deze ook wordt opgenomen in het beheerplan.</u></p>	<p>Een reactie op dit punt vindt u terug bij de reactie op punt 12 van uw zienswijze.</p>
51	<p>Daarnaast werkt het waterschap ter plekke aan het aanleggen van een natuurvriendelijke oever. <u>Hier zou een TBB besluit een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan natuurherstel. Gaat u deze realiseren?</u></p>	<p>Een reactie op dit punt vindt u terug bij de reactie op punt 12 van uw zienswijze.</p>
52	<p>Visserij Wat doet de totale onttrekking door de visserij met het totale voedselaanbod voor het ecosysteem (het visplan dient hieraan te toetsen wil het in aanmerking komen voor een Wnb vergunning), met name geld dit ook de aaskuilvisserij. <u>Gaat u uitvoerenden van de het visplan vragen om inzichtelijk te maken wat de onttrekking betekent voor het voedselweb en daarmee op de instandhoudingsdoelen en verbeteropgaven?</u></p>	<p>Voor een reactie op dit punt verwijzen wij u naar de reactie op punt 46 en 47 van uw zienswijze.</p> <p>Voor de aaskuilvisserij is bij het opstellen van het definitieve besluit aanvullende informatie gebruikt om de impact van deze visserijactiviteit op de instandhoudingsdoelstellingen te beoordelen. Op basis van de beschikbare informatie is beoordeeld dat deze activiteit, gezien de beperkte omvang, in de huidige vorm geen negatief effect heeft op de Natura 2000- instandhoudingsdoelstellingen.</p>

53	<p>De aandacht vanuit de commerciële visserij, en de onderzoeken daarvoor nodig uitgevoerd door WMR, richt zich uitsluitende op de commerciële soorten en de spiering. De Pos voorheen een belangrijke schakel in het voedselweb, en de nieuwe exoten (grondels) zijn daarbij ernstig onderbelicht. Zet extra aandacht op de biologie van de Pos (<u>graag zien we deze terug in de evaluatie van het beheerplan. Gaat u in overleg met het ministerie van LNV om dit onderzoek van WMR ook uit te breiden met soorten die van belang zijn voor het ecosysteem? Dit eveneens in het kader van de slechte staat van instandhouding van de aalscholver.</u></p>	<p>De monitoring van WMR richt zich ook op de vissoorten die van belang zijn voor de KRW en Natura 2000. De monitoringsresultaten zullen gebruikt worden bij het opstellen van het nieuwe beheerplan.</p>
54	<p>Neem extra TBB besluiten op zodat natuurontwikkeling z'n bijdrage optimaal kan leveren aan de natuurdoelen, dit geldt rond majeure intrekpunten (vismigratierivier), maar ook rond andere oeverzones waar Natura 2000 en KRW maatregelen worden getroffen. TBB besluiten gelden vaak niet voor beroepsmatige visserij, maar er dient wel te worden aangetoond dat dit geen afbreuk doet aan de benodigde extra rust die door het instellen van deze gebieden gewaarborgd moet worden. <u>Graag zien we meer gesloten gebieden, gaat u hier aan werken? Gaat u inzichtelijk maken dat in de rustgebieden ook daadwerkelijk de rust is gegarandeerd?</u></p>	<p>In het proces richting het nieuwe beheerplan zal o.a. op basis van de resultaten van de ecologische evaluatie beschouwd worden of er aanvullende maatregelen in het IJsselmeergebied getroffen dienen te worden. Hierbij zal ook worden beoordeeld of er aanvullende gebieden afgesloten moeten worden gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000 gebieden in het IJsselmeergebied. Middels handhaving wordt erop toegezien dat bestaande en op korte termijn te realiseren gebiedsafsluitingen gerespecteerd worden.</p>
55	<p>Binnen het actieplan verduurzaming IJsselmeervisserij wordt nog steeds gesproken over reductie van de stand want visserij. Reductie van de nettencapaciteit stuit op veel verzet bij de vissers, maar wellicht is met aanvullende TBB besluiten natuurwinst en versterking van de commerciële visbestanden voor elkaar te krijgen. <u>Graag zien we meer gesloten gebieden voor de visserij (als variant op vermindering van de nettencapaciteit).</u></p>	<p>In het proces richting het nieuwe beheerplan zal o.a. op basis van de resultaten van de ecologische evaluatie beschouwd worden of er aanvullende maatregelen in het IJsselmeergebied getroffen dienen te worden. Hierbij zal ook worden beoordeeld of er aanvullende gebieden moeten worden afgesloten gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000 gebieden in het IJsselmeergebied.</p> <p>Uw idee om als variant op de vermindering van de nettencapaciteit meer gebieden te sluiten voor de visserij bespreken wij graag met u in de gesprekken over de verduurzaming van de visserij binnen het IJsselmeergebied.</p>

56	<p>In het project 'Verstandig Vissen' is veel ervaring opgedaan met het opstellen van ecologisch duurzaam visplan. <u>Gaat u bijdragen aan het visplan nieuwe stijl en u inspannen voor een ecologische duurzame visserij in lijn met de KRW en Natura 2000 vereisten? Gaat u dit plan beoordelen samen met andere bevoegde gezagen.</u></p>	<p>Deze zienswijze heeft geen betrekking op het besluit tot verlenging en wijziging van het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023.</p> <p>De gesprekken over het visplan nieuwe stijl zijn momenteel gaande. Rijkswaterstaat zal hieraan deelnemen vanuit haar rol als bevoegd gezag voor wateractiviteiten binnen het IJsselmeergebied en als voortouwnemer voor het Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied. De provincies vervullen hierbij de formele rol als bevoegd gezag voor de betreffende Natura 2000-activiteiten.</p>
57	<p>De Aalvisserij met hoekwant veroorzaakt sterfte van volwassenen en jonge vogels. Dit betreft soorten die bewust op de aal aan de haak afkomen (aalscholvers), als soorten die in het kielzog van de aalscholvers het aas van de haken proberen te pakken (meeuwen, sterns). Dit veroorzaakt gruwelijke sterfte in de broedkolonies. Beheerders van broedeilanden en onderzoekers in vogelkolonies maken geregeld melding van ernstige gevallen die het fenomeen 'incidenteel' overstijgen. Deze vorm van visserij is in z'n huidige hoedanigheid strijdig met natura 2000 instandhoudingsdoelen, soortbescherming en de wijze waarop de soorten aan het systeem onttrokken worden is ethisch onverantwoord. Een verbod op deze vorm van visserij is de enige passende beheersmaatregel. <u>Graag zien we hier een verbod op.</u></p>	<p>De beoordeling van de effecten van de aalvisserij met hoekwant is op basis van nieuwe informatie geactualiseerd. Uit deze geactualiseerde beoordeling komt naar voren dat significant negatieve effecten op de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen op basis van de beschikbare informatie niet kunnen worden uitgesloten. De vrijstelling voor de aalvisserij met hoekwant wordt daarom uit alle gebiedsdelen van het beheerplan verwijderd. Op dit punt wordt het definitieve besluit aangepast ten opzichte van het ontwerpbesluit.</p>

2.2.5. *Zienswijze 05 - Registratienummer: 97741638*

#	Ingebrachte zienswijze	Beantwoording
1	Hierbij dien ik mijn zienswijze in met betrekking tot het Ontwerpbesluit tot verlenging en wijziging van het Natura 2000 Beheersplan IJsselmeer gebied 2017-2023, specifiek gericht op de aanpassingen met betrekking tot de vrijstelling voor de aalvisserij en het daarmee gepaard gaande onderzoek naar vogelsterfte.	Dank voor uw inbreng.
2	Inleiding: De Stichting Tot Behoud Visserij Nederland is een betrokken stichting en zet zich in voor het belang van de visserijsector en dus ook het behoud van het IJsselmeer gebied. Na het lezen van het rapport met betrekking tot het Natura 2000 Beheersplan IJsselmeer gebied, wil ik onze zorgen en standpunten delen over de voorgestelde wijzigingen in de bredere context van natuurbehoud.	Dank voor de toelichting op uw organisatie en de belangen van de visserij. Uw ingebrachte zorgen en standpunten worden hieronder per punt beantwoord.
3	Vrijstelling voor de aalvisserij: Het besluit om als voorwaarde voor de vrijstelling voor de aalvisserij te eisen dat vogelslachtoffers als gevolg van de aalvisserij worden gemeld door de vissers die van deze vrijstelling gebruikmaken, kunnen wij mee leven. Deze transparantie is essentieel voor een duurzame visserijpraktijk en biedt de mogelijkheid om de impact van de aalvisserij op vogelpopulaties te monitoren. Er blijkt dan ook al jaren dat de aalvisserij geen impact van belang heeft op de vogelsterfte. Wij zien dan ook graag in uw besluit terug hoe en wanneer de visserij wordt gevrijwaard van deze verplichting. Wanneer hebben de beroepsvissers voldoende aangetoond en wat is de criteria waarlangs wordt getoetst om te bepalen wanneer een sector vogelslachtoffers moet melden en wanneer deze meldplicht vervalt. Wij zien graag deze criteria terug in het rapport	De vrijstelling voor de aalvisserij wordt in het definitieve besluit beperkt tot de aalvisserij met grote fuik, schietfuik en kisten. Bij de vrijstelling voor deze vormen van aalvisserij wordt geen voorwaarde opgenomen dat er melding gedaan moet worden van vogelslachtoffers. Bij de actualisatie van het beheerplan wordt opnieuw nagegaan óf en welke activiteiten vrijgesteld kunnen worden van de vergunningplicht voor Natura 2000-activiteiten en onder welke voorwaarden dit kan. De visserijsector wordt betrokken bij onderzoek dat in dat kader zal worden uitgevoerd naar visserij-activiteiten.

4	<p>Breder Perspectief: In het rapport wordt de visserijsector benoemd als een aandachtspunt, maar wij willen graag de aandacht vestigen op andere mogelijke bedreigingen voor het IJsselmeer gebied die niet worden belicht in het huidige beheersplan. Factoren zoals de impact van RWS-projecten, windindustrie, luchtvaart, scheepvaart en industrie moeten ook worden meegenomen in het bredere beheerplan. De Impact die deze industrie heeft is vele malen groter dan de impact die de beroepsvisserij heeft. Het verwondert ons dat de bevoegde gezagen in samenwerking met belanghebbende partijen hier geen onderzoek naar uitvoeren, met als doel mogelijkheden te identificeren om de vogelsterfte te minimaliseren. Dit getuigt van een oneerlijke benadering die niet daadwerkelijk gericht is om de impact op de vogelpopulatie in kaart te brengen en passende maatregelen te nemen maar dat deze aanpassingen er voornamelijk op zijn gericht om het de beroepsvisserij zo moeilijk mogelijk te maken.</p>	<p>Bij de verlenging van het beheerplan is specifiek gekeken naar de vrijstellingen van de vergunningplicht Wet natuurbescherming¹⁸ die in het beheerplan opgenomen zijn. Daarbij is niet alleen naar de vrijstellingen voor de visserij gekeken, maar ook naar de overige vrijstellingen.</p> <p>Voor het merendeel van de activiteiten die impact kunnen hebben op het behalen van de Natura 2000 doelen is in het beheerplan geen vrijstelling opgenomen, maar geldt een vergunningsplicht. De beoordeling van projecten t.b.v. de vergunningverlening voor Natura 2000-activiteiten gebeurt door de bevoegde gezagenminister. Uitgangspunt daarbij is dat er geen significant negatief effect mag optreden op de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. Indien uit een Passende Beoordeling komt dat significante negatieve effecten op de Natura 2000 gebieden niet (volledig) uitgesloten kunnen worden, zal de ADC-toets doorlopen moeten worden. Dit betekent dat projecten alleen door mogen gaan indien:</p> <p>A: er geen alternatieven zijn, D: sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, C: de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.</p> <p>Indien u twijfels heeft over de beoordeling van specifieke projecten, dan kunt u daarover contact leggen met het betreffende bevoegde gezag.</p>
5	<p>Ik wil benadrukken dat het essentieel is dat de resultaten van dit onderzoek daadwerkelijk leiden tot concrete acties en maatregelen om de vogelsterfte te verminderen. Het is van groot belang dat deze maatregelen effectief worden geïmplementeerd en nauwlettend worden gemonitord. En dat hierbij andere sectoren die een bedreiging vormen voor de natuur hierbij worden betrokken en ook de minimale impact die de beroepsvisserij heeft naar voren wordt gebracht en ook hierop passende maatregelen worden genomen.</p>	<p>Wij betrekken de visserijsector bij toekomstige onderzoeken naar de effecten van de aalvisserij op de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen.</p> <p>Bij het opstellen van het nieuwe beheerplan zal in brede zin gekeken worden naar de ontwikkelingen in het gebruik van het IJsselmeergebied en wordt beschouwd welke relatie deze ontwikkelingen hebben tot de ontwikkelingen in het doelbereik voor de aangewezen habitattypen en soorten.</p>

¹⁸ Vanaf 1 januari 2024 met de inwerkingtreding van de Omgevingswet betreft het de vergunningplicht voor Natura 2000-activiteiten

6	<p>Samenwerking en overleg: Ik pleit voor een holistische benadering waarbij alle belanghebbenden, inclusief de visserijsector, worden betrokken bij het besluitvormingsproces.</p>	<p>Wij waarderen het zeer dat u de dialoog ten behoeve van het besluitvormingsproces wilt voortzetten. Ook wij zien de voordelen van het nauwe contact met de belangrijke stakeholders en kennishouders in het gebied.</p> <p>Bij het opstellen van het nieuwe beheerplan zullen wij de visserijsector zeker betrekken als belangrijke en belanghebbende stakeholder. Hoe wij dit gaan aanpakken komt terug in het Participatieplan bij het nieuwe beheerplan. Wij nemen uw inbreng dan mee.</p>
7	<p>Het is van belang dat de beroepsvisserij een actieve rol speelt bij het goedkeuren van vergunningen die het gebruik van het gebied beïnvloeden. Het zijn uiteindelijk alleen de beroeps vissers die al decennia lang op het IJsselmeer vissen en alleen hun beroep kunnen uitoefenen wanneer zij handelen vanuit respect en liefde voor de natuur. Zij beseffen als geen ander hoe belangrijk de flora en fauna is, in en rond het IJsselmeer.</p>	<p>Bij de reactie op punt 4 van uw zienswijze is een toelichting gegeven op de vergunningverlening voor Natura 2000-activiteiten. Indien u twijfels heeft over de beoordeling van specifieke projecten, dan kunt u daarover contact leggen met het betreffende bevoegde gezag. Aanvullend hierop verwijzen wij u naar de reactie op punt 6 van uw zienswijze.</p>
8	<p>Het is opmerkelijk dat zoveel anderen partijen een enorme impact hebben en deze niet mee worden genomen in de plannen. De impact die zij hebben heeft namelijk ook directe gevolgen voor de beroepsvisserij.</p>	<p>Voor het antwoord op dit punt verwijzen wij naar de reactie op punt 4 van uw zienswijze.</p>
9	<p>Tot slot hoop ik dat de betrokken partijen rekening houden met de belangen van zowel de visserijsector als de natuurbehoudsdoelstellingen, en dat er een evenwichtige oplossing wordt gevonden.</p>	<p>Wij streven er naar de visserijbelangen zo goed mogelijk mee te nemen. Daarvoor betrekken wij de visserijsector bij het actualiseren van het beheerplan en bij onderzoeken die in dat kader gedaan worden naar de effecten van visserijactiviteiten op de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen.</p>
10	<p>Conclusie: In de hoop dat deze zienswijze wordt meegenomen in de besluitvorming, ik ben bereid om deel te nemen aan verdere overleggen en discussies om gezamenlijk te werken aan een duurzaam beheer van het IJsselmeer gebied.</p>	<p>Wij waarderen uw betrokkenheid. Voor een antwoord op dit punt verwijzen wij verder naar de reactie op punt 6 van uw zienswijze.</p>
11	<p>Dank u voor uw aandacht en toewijding aan het behoud van ons waardevolle erfgoed.</p>	<p>Dank u voor uw zienswijze.</p>

3 Wijzigingen op het Ontwerpbesluit verlenging en wijziging Natura 2000 IJsselmeergebied 2017-2023

Er zijn ten opzichte van het ontwerpbesluit een aantal wijzigingen doorgevoerd in het Besluit verlenging en wijziging Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 en de bijbehorende toelichting. De wijzigingen van betekenis worden hieronder benoemd en toegelicht. Deze wijzigingen zijn doorgevoerd naar aanleiding van nieuwe inzichten en de zienswijzen die zijn ingebracht op het Ontwerpbesluit. Naast de wijzigingen van betekenis zijn enkele wijzigingen van ondergeschikte betekenis doorgevoerd. Dit betreffen taalkundige correcties en verduidelijkingen van de besluittekst. Deze wijzigingen hebben geen betrekking op de strekking van het besluit en worden hieronder niet nader toegelicht.

3.1. Wijzigingen in het besluit

De volgende wijzigingen van betekenis worden doorgevoerd in het besluit.

3.1.1. *Wijziging 1: Aalvisserij*

De besluittekst wordt voor de aalvisserij aangepast. De vrijstelling voor de aalvisserij wordt beperkt tot de aalvisserij met schietfuiken, grote fuik en kisten. Aan deze vrijstelling wordt, in tegenstelling tot het ontwerpbesluit, geen voorwaarde verbonden dat vogelslachtoffers gemeld moeten worden. Ook wordt er geen toevoeging in het beheerplan opgenomen dat nader onderzoek naar deze vormen van aalvisserij uitgevoerd wordt ter nadere onderbouwing van de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Dit komt omdat uit een nadere ecologische beoordeling naar voren komt dat significant negatieve effecten van deze vormen van aalvisserij bij het verlengen van de vrijstelling met 6 jaar uitgesloten worden.

De vrijstelling voor aalvisserij met hoekwant vervalt met het definitieve besluit. Dit komt voort uit een geactualiseerde ecologische beoordeling, waaruit blijkt dat significant negatieve effecten van deze vorm van aalvisserij niet uitgesloten kunnen worden.

De tekst in het definitieve besluit wordt:

Aalvisserij

- In alle gebiedsdelen worden de vrijstellingen voor de aalvisserij in paragraaf 5.1 aangepast door aan te geven dat deze vrijstelling alleen betrekking heeft op aalvisserij met schietfuiken, grote fuik en kisten. Tevens wordt in bijlage A van de verschillende gebiedsdelen in tabel 1.1 bij de activiteit "aalvisserij" aangegeven dat dit de aalvisserij met schietfuiken, grote fuik en kisten betreft.
- De vrijstelling voor aalvisserij met hoekwant wordt in alle gebiedsdelen uit het beheerplan verwijderd.

3.1.2. *Wijziging 2: Aaskuilvisserij*

De tekst uit het ontwerpbesluit over de aaskuilvisserij wordt uit het besluit verwijderd. De vrijstelling wordt op basis van een nadere ecologische beoordeling niet aangepast en zonder aanpassing van de teksten in het beheerplan verlengd. Een toelichting op de verlenging van deze vrijstelling wordt opgenomen in de toelichting op het besluit.

3.2. Wijzigingen in de toelichting

De volgende wijzigingen worden doorgevoerd in de toelichting op het besluit.

3.2.1. *Wijziging 1: Kitesurflocatie Hemmeland*

De toelichtende tekst bij het besluit om de vrijstelling voor Kitesurflocatie Hemmeland uit het beheerplan te halen wordt aangepast naar:

“Kitesurfen is op deze locatie momenteel niet toegestaan op grond van het Binnenvaart Politie Reglement. In samenspraak met de Nationale Kitesurfvereniging is de locatie in het 'Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied' (2021) al als 'te sluiten locatie' benoemd, aangezien de locatie niet past bij de natuurwaarden op deze plek in de Gouwzee en het hier aanwezige verstoringsgevoelige gebied. De vrijstelling voor deze locatie wordt daarom uit het beheerplan verwijderd.”

Deze wijziging wordt doorgevoerd naar aanleiding van zienswijze 1, punt 5.

3.2.2. *Wijziging 2: Aalvisserij*

De toelichtende tekst bij het besluit over de wijziging van vrijstelling voor de aalvisserij wordt aangepast naar:

Aalvisserij

- Voor alle Natura 2000 gebieden binnen het IJsselmeergebied zijn vrijstellingen van de vergunningplicht Wet natuurbescherming opgenomen voor de aalvisserij (met schietfuisen, grote fuik, kisten en hoekwant). Aan deze vrijstellingen zijn geen specifieke voorwaarden verbonden. De vrijstellingen voor de aalvisserij met schietfuisen, grote fuik en kisten blijven gelden. Op basis van de beschikbare informatie is beoordeeld dat er bij deze vormen van aalvisserij geen sprake is van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen bij verlenging van de vrijstelling met maximaal 6 jaar.
- De vrijstelling voor de aalvisserij met hoekwant wordt uit het beheerplan verwijderd. Op basis van de beschikbare informatie over het optreden van vogelslachtoffers bij deze vorm van aalvisserij, kan niet met zekerheid geconcludeerd worden dat er geen sprake is van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen.

3.2.3. *Wijziging 3: Aaskuilvisserij*

De toelichtende tekst bij het besluit over de vrijstelling voor de aaskuilvisserij wordt verplaatst naar het kopje 'Toelichting op ongewijzigde verlenging van vrijstellingen'. De tekst wordt aangepast naar:

Aaskuilvisserij

Voor de Natura 2000 gebieden IJsselmeer en Markermeer & IJmeer zijn vrijstellingen opgenomen voor de aaskuilvisserij. Het betreft specifiek de visserij op spiering als aas t.b.v. de aalvisserij met kisten en hoekwant. De impact van deze visserijvorm op de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen is gerelateerd aan de omvang van de activiteit. Bij de verlenging van het beheerplan is de impact op de Natura 2000 doelen opnieuw beoordeeld op basis van nieuwe informatie over de omvang van de aaskuilvisserij. Op basis van de beschikbare informatie is beoordeeld dat er geen sprake is van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen bij verlenging van de vrijstelling met maximaal 6 jaar.